

สรุป

การเรียนรู้ประสบการณ์การใช้แนวพระราชดำริ โครงการร้อยใจรักแม่

ณ โครงการร้อยใจรักแม่ บ้านห้วยसान
ตำบลท่าตอน อำเภอแม่เมาะ
จังหวัดเชียงใหม่

เข้าใจ

เข้าถึง

พัฒนา

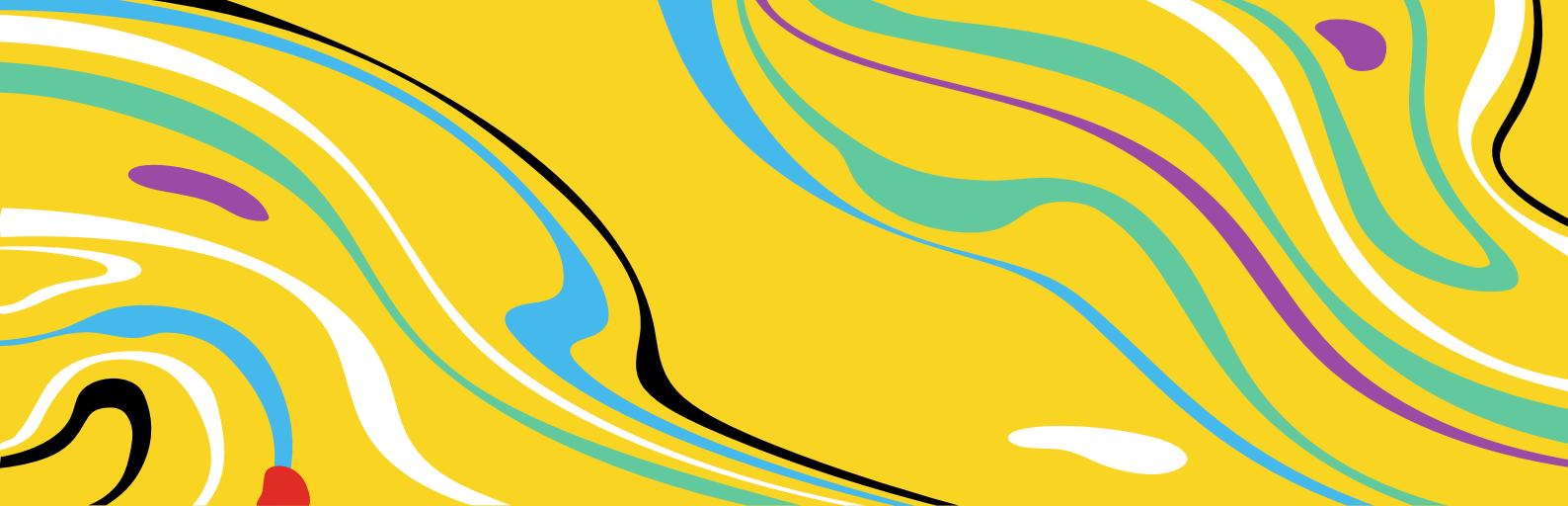
ตาม

ศาสตร์

พระราช

หลักสูตรที่ 1 รุ่นที่ 12/23 – 1/26

	25 – 26 ม.ค. 62	เทศบาลตำบลไชยปราการ
	28 – 29 ม.ค. 62	เทศบาลตำบลหนองบัว
	30 – 31 ม.ค. 62	องค์การบริหารส่วนตำบลศรีดงเย็น
	1 – 2 ก.พ. 62	องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ทะลบ

เทศบาลตำบลไชยปราการ

หลักสูตรที่ 1 รุ่นที่ 1/23

วันที่ 25 – 26 มกราคม 2562

หลักสูตรอบรม การเรียนรู้ประสบการณ์การประยุกต์ใช้ แนวพระราชดำริ โครงการร้อยใจรักษ์

หลักสูตรที่ 1 รุ่นที่ 1/23 วันที่ 25 – 26 มกราคม 2562 ผู้เข้าร่วมอบรม 60 คน
จาก ทต.ไชยปราการ อ.ไชยปราการ จ.เชียงใหม่

นายปิติธรรม รัฐมนตรี ที่ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิ
สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ
กล่าวต้อนรับ หน่วยงานราชการอำเภอ ผู้บริหารท้องถิ่น
ส.อบต. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำชุมชน จากพื้นที่ ทต.ไชย
ปราการ อ.ไชยปราการ จ.เชียงใหม่ ที่ได้เข้ามาแลกเปลี่ยน
เรียนรู้ในโครงการร้อยใจรักษ์ โดยให้หลักคิดและแนวทางการ
พัฒนาตามศาสตร์พระราชา “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ในการ
เชื่อมโยงถึงกระบวนการเรียนรู้ตลอดการอบรม 2 วัน 1 คืน

กล่าวถึงความเป็มาของโครงการร้อยใจรักษ์ ซึ่งมูลนิธิ
แม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ เข้ามาดำเนินการในหมู่บ้าน
ห้วยส้านและหมู่บ้านข้างเคียงที่มีปัญหาเกี่ยวข้องกับยาเสพติด
โดยใช้แนวทางการพัฒนาทางเลือก เพื่อสร้างโอกาสในการ
ปรับเปลี่ยนชีวิต จากการเกี่ยวข้องกับยาเสพติดมาเป็นอาชีพที่
สุจริต

สิ่งที่คาดหวังในการอบรม คือ การมีส่วนร่วม
แลกเปลี่ยนจากทุกคน และการนำไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเอง
อย่างเหมาะสมกับชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้ปัญหา
ของชุมชน โดยชุมชนเป็นแกนหลักในการดำเนินงาน และ
ท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาต่อไป

หลักการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน

นายพงษ์พัฒน์ เพิ่มการ เจ้าหน้าที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง
ในพระบรมราชูปถัมภ์บรรยายโดยมีเนื้อหาสาระสำคัญ คือ

1. การพัฒนาโดยยึดคนเป็นศูนย์กลาง โดยดูทั้งในเรื่อง
เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อให้โอกาสและทางเลือกที่
ดี ให้ชาวบ้านสามารถช่วยเหลือตัวเองและอยู่กับชุมชนได้

2. การพัฒนาตามลำดับขั้น ซึ่งมี 3 ระยะ คือ ขั้นอยู่รอด
ดูจากการมีข้าวกินตลอดปี สามารถเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐาน
และไม่สร้างหนี้เพิ่ม ขั้นพอเพียง คือ มีรายได้มั่นคงสามารถ
เพิ่มผลผลิตได้ และขั้นยั่งยืน คือ การมีเงินออม มีการ
รวมกลุ่มและพึ่งพาตนเองได้

3. การพัฒนาเชิงพื้นที่ คือ การพัฒนาที่ครอบคลุมทุกมิติ
ตลอดทั้งกระบวนการต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ โครงการ
ร้อยใจรักษ์มีการสำรวจข้อมูลจริงร่วมกับหน่วยงานต่างๆ
การคืนข้อมูล เพื่อให้ชาวบ้านรู้สาเหตุของปัญหาของตนเอง
และประเมินความพร้อมของชาวบ้านในการสละแรงงาน

4. การวัดผลการพัฒนาที่ชาวบ้านได้อะไร โดยดูจากผล
การพัฒนาเชิงพื้นที่ในแต่ละมิติ ที่ทำให้ผลผลิตของชาวบ้าน
เพิ่มขึ้นและนำไปสู่การสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้น

ฐานการเรียนรู้ 4 ฐาน ในพื้นที่แปลงสาธิต 75 ไร่

ฐานการเรียนรู้ที่ 1 การพัฒนาระบบน้ำ

เรียนรู้การบริหารจัดการน้ำ การกักเก็บน้ำโดยใช้อ่างพวง ชอยซีเมนต์ (Soil Cement) การปล่อยลงไปที่แปลงเกษตรด้วยระบบกาลักน้ำ การพัฒนาระบบน้ำใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน มีการประชุม และชาวบ้านต้องสละแรงงาน โดยที่โครงการฯ ออกค่าวัสดุอุปกรณ์ให้

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : บ่อชอยซีเมนต์มีขนาดเท่าไร

ตอบ : ขนาดของบ่อกว้าง 13x28x2.5 เมตร ความหนา 7-1 เซนติเมตร

ถาม : น้ำที่ไหลลงมาเข้าในบ่อชอยซีเมนต์มาจากที่ไหน

ตอบ : เป็นน้ำจากลำน้ำห้วยที่ต่อลงมาใส่บ่อ แล้วกระจายลงสู่แปลงเกษตรรอบโครงการ

ถาม : หัวกะโหลกที่ใช้ทำระบบการลำนํ้าราคาเท่าไร

ตอบ : ราคา 200 – 300 บาท ตามท้องตลาดทั่วไป

ถาม : บ่อชอยซีเมนต์เมื่อใช้ไปนานๆ น้ำจะซึมหรือไม่

ตอบ : ถ้าไม่มีน้ำหรือปล่อยให้น้ำแห้ง พื้นบ่อหรือขอบบ่อจะแห้ง และแตกจึงทำให้มีโอกาสซึมได้

ประเด็นแลกเปลี่ยน : ในพื้นที่ ทต.ไชยปราการ ใช้น้ำประปาภูเขาและน้ำรุ่มด จึงไม่มีการบริหารจัดการน้ำ ไม่มีกฎกติกาการใช้น้ำที่ดีเหมือนที่โครงการทำ

ประเด็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ : พื้นที่ ทต.ไชยปราการ มีการตั้งสหกรณ์รับซื้อกระเทียม มีการจดทะเบียน แต่ปัญหาที่พบซึ่งถือว่าเป็นปัญหาของทุกพื้นที่ คือ เรื่องตลาด หากมีตลาดรองรับผลผลิตเหมือนโครงการฯ เกษตรกรที่ไชยปราการ อาจจะขายผลผลิตทางการเกษตรได้ราคามากขึ้น

ฐานการเรียนรู้ที่ 2

เกษตรพอเพียง พืชระยะยาวไม่ผล

เรียนรู้การปลูกไม้ผลระยะยาว เช่น เงาะ ทุเรียน ส้ม กาแฟ มะม่วง กล้วย ส้มโอ ฯลฯ โดยไล่ระดับตามความต้องการน้ำของพืชและความสูงของพื้นที่ เพื่อแก้ปัญหาผลผลิตของชาวบ้านและสร้างรายได้ เป็นการจัดการแบบองค์รวม แบ่งพื้นที่เป็นป่าอนุรักษ์ ป่าใช้สอย เนินเขา ที่ดอน และที่นา นอกจากนี้ พัฒนาต่อยอดไม้ผลเดิมในพื้นที่ ได้แก่ พัฒนาคุณภาพมะม่วงน้ำดอกไม้เพื่อการส่งออก CP และดอยคำ เป็นแหล่งตลาดรับซื้อผลผลิต

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : การรับซื้อผลผลิตเฉพาะใน 4 หมู่บ้านในพื้นที่โครงการฯ ใช้อย่างไรหรือไม่

ตอบ : ในระยะแรกจะรับซื้อใน 4 หมู่ใหญ่กับอีก 20 หย่อมบ้านก่อน

ถาม : บริษัทรับซื้อผลผลิตถ้าไม่เต็มโควต้าทางโครงการฯ จะรับซื้อผลผลิตนอกโครงการฯหรือไม่

ตอบ : อยู่ที่แผนของโครงการฯ ว่าจะขยายไปยังอำเภอรอบๆ หรือเปล่า

ถาม : ทำไมในโครงการฯ จึงส่งเสริมการปลูกกาแฟโรบัสต้า

ตอบ : กาแฟโรบัสต้าเป็นกาแฟที่เหมาะสมในสภาพพื้นที่ที่ไม่สูงมาก ไม่เหมือนกาแฟอาราบิก้า ที่มีความสูงจากระดับน้ำทะเล 800 เมตรขึ้นไปถึงจะปลูกได้

ถาม : ผลผลิตที่ไม่ใช้สารเคมี จะใช้สารอะไรในการกำจัดแมลง

ตอบ : ใช้เหมือนกันแต่จะมีการวางแผนให้ใช้ตามความเหมาะสมของแต่ละพืช

ถาม : การใช้น้ำรดต้นไม้ใช้ระบบเปิดไฟฟ้าใช่หรือไม่

ตอบ : ไม่ แต่จะใช้พลังงานแสงอาทิตย์แทนในการปั้มน้ำ

ถาม : เมื่อโครงการฯ ถอนออกจากพื้นที่แล้วจะอย่างไรต่อไป

ตอบ : ในระยะแรกโครงการฯ จะสร้างความมั่นคงให้ เมื่อโครงการฯ ถอนชาวบ้านต้องบริหารจัดการเองได้

ฐานการเรียนรู้ 4 ฐาน ในพื้นที่แปลงสาธิต 75 ไร่

ฐานการเรียนรู้ที่ 3 ความมั่นคงทางอาหาร ข้าว พืชอายุสั้น 1 ไร่ 1 แสน

การเพิ่มผลผลิตข้าว ข้าวพันธุ์อีโตเป็นพันธุ์ท้องถิ่น โดยใช้สารชีวภัณฑ์เพื่อเพิ่มผลผลิตข้าว ซึ่งจากเดิมได้ 600 กิโลกรัม/ไร่ เปลี่ยนมาเป็น 800 -1,000 กิโลกรัม/ไร่ มีการทำการเกษตรผสมผสานแบบครบวงจร (1 ไร่ 1 แสน) เป้าหมาย คือ อยากให้คนที่ไม่มีพื้นที่ทำกิน มาทดลองทำแปลงเกษตรผสมผสานในพื้นที่ 1 ไร่ มีการปรับปรุงดินด้วยการหมักดินและปลูกพืชสลับหมุนเวียนกัน ทั้งพืชระยะสั้น ระยะยาว และการทำปศุสัตว์

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : โรงสีข้าวชุมชนถ้ากลุ่มชาวบ้านไปสีข้าวเสียค่าบริการหรือไม่

ตอบ : ไม่ แต่จะเก็บเป็นข้าวสารแทน เช่น หากนำข้าวไปสี 2 ปี๊บ ก็จะเก็บไว้ 1 ลิตร

ถาม : การปลูกข้าวมีการใช้สารเคมีอะไรบ้าง

ตอบ : ไม่ใช่ แต่จะเน้นการใช้สารชีวภัณฑ์ที่ไม่เป็นอันตราย เช่น ไตรโคเดอร์มา บิวเวอเรีย และปุ๋ยหมัก PR

ถาม : การใช้ปุ๋ยหมักต้องหมักไว้นานแค่ไหน จึงสามารถนำมาใช้ได้

ตอบ : 1 สัปดาห์ก็สามารถใช้ได้แล้ว แต่ถ้าอยากให้ปุ๋ยมีประสิทธิภาพดีขึ้นก็หมักไว้นานขึ้นก็ได้

ถาม : ในนาข้าวปุ๋ยหมักสามารถใช้ได้ดีหรือไม่

ตอบ : ได้ เพราะแต่เดิมในการปลูกข้าวในพื้นที่ชาวบ้านไม่ใช้สารเคมีอยู่แล้ว เมื่อใช้ปุ๋ยหมักจึงทำให้ผลผลิตเพิ่มมากขึ้น แต่ถ้าหากถ้าใช้สารเคมี รสชาติข้าวก็จะเปลี่ยนและไม่อร่อย

ถาม : นาที่ปลูกข้าวเป็นนาหว่านหรือนาดำ

ตอบ : นาดำ แต่ปัจจุบันเริ่มมีการหว่านบ้างแล้วบางพื้นที่เพราะสะดวกและเร็ว

ถาม : ปัญหาศัตรูพืชตอนนี้มีหรือไม่

ตอบ : ไม่มี เพราะไม่มีการใช้สารเคมี ถึงมีวัชพืชก็จะใช้แรงงานชาวบ้านในการกำจัดออกทุกวัน

ฐานการเรียนรู้ที่ 4 การทำปศุสัตว์

การส่งเสริมปศุสัตว์ เริ่มจากการสำรวจความต้องการของชุมชนว่าต้องการเลี้ยงสัตว์ประเภทใด การส่งเสริมประกอบด้วย สนับสนุนพันธุ์สัตว์ให้แก่ชุมชน ได้แก่ ไก่ดำภูพาน เป็ดกากีแคมเบลล์ ส่งเสริมกองทุนอาหารสัตว์ โดยถ่ายทอดความรู้การทำอาหารสัตว์เพื่อลดต้นทุนค่าอาหาร กองทุนวัคซีน ให้ชาวบ้านทำวัคซีนเอง เพื่อลดปริมาณการตายของสัตว์

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : สูตรอาหารลดต้นทุนสำหรับเลี้ยงไก่ นอกจากหญ้าเนเปียร์แล้ว ต้องมีส่วนผสมอะไร

ตอบ : หญ้าเนเปียร์ 1 กิโลกรัม หัวอาหาร 1/2 กิโลกรัมและปลายข้าว 1/2 กิโลกรัม

ถาม : ในพื้นที่ที่มีการส่งเสริมให้ไก่หรือเป็ดกินดอกดาวเรืองเพื่อให้ผลผลิตไข่เป็นสีเหลืองหรือไม่

ตอบ : ปัจจุบันยังไม่มี

ถาม : อาหารลดต้นทุนมีส่วนผสมของข้าวโพดเลี้ยงสัตว์หรือไม่

ตอบ : มี แต่จะไม่ให้เป็นเมล็ด ทางโครงการฯ จะนำมาบดก่อนให้สัตว์กิน เพราะถ้าเราไม่บดเวลาสัตว์กินมันจะไม่ย่อย พอสัตว์ถ่ายออกมาจะเป็นเมล็ดเหมือนเดิม ทำให้สัตว์ไม่ได้รับสารอาหาร

ถาม : กองทุนวัสดุอุปกรณ์สำหรับคนยากจน จำเป็นต้องคืนเป็นพันธุ์สัตว์หรือไม่

ตอบ : สามารถคืนเป็นพันธุ์สัตว์ก็ได้หรือเป็นเงินก็ได้ เพราะทางโครงการฯ จะนำสัตว์ไปขายแล้วจะนำเงินเข้ากองทุน ในการบริหารจัดการต่อไป

ถาม : หมูดำดอยตุงเป็นอย่างไร

ตอบ : หมูที่ส่งเสริม เป็นพันธุ์ผสมระหว่าง พันธุ์คูร็อก พันธุ์เหมยซานและพื้นเมือง จึงเรียกหมูดำดอยตุง

ถาม : การปลูกหญ้าเนเปียร์ใช้วิธีการปลูกอย่างไร มีกระบวนการปลูกเหมือนกันกับอ้อยหรือไม่

ตอบ : สามารถทำแบบอ้อยก็ได้ ซึ่งก่อนจะชำควรจะนำฟ่อนพันธุ์ไปบ่มไว้ก่อน 1 อาทิตย์แล้วเอาไปปลูกจะทำให้หญ้าโตไว

แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

รัชณี เมืองมูล เป็นชาวบ้านห้วยสำนที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งการค้าและเสพ แต่เป็นผู้ใช้เงินที่ได้จากการค้า ยาเสพติด ไม่เคยทำงานหาเงินเอง มีญาติพี่น้องและเพื่อนฝูงให้เงินใช้ตลอด ใช้ชีวิตสุขสบาย เมื่อผู้มีอิทธิพลถูกจับตัวไปและโครงการร้อยใจรักษ์เข้ามา เป็นการเปิดโอกาสให้ชาวบ้านมีสิทธิมีเสียงมากขึ้น หมู่บ้านเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ตอนนี้ทำงานเป็นลูกจ้างโครงการรายวัน ก็ใช้เงินประหยัด แต่ก็ภูมิใจที่หาเงินมาเลี้ยงครอบครัวได้ด้วยตนเอง

นายมานิต : เป็นคนสุพรรณบุรี มาได้แฟนบ้านยะลา สาเหตุที่เสพยา เนื่องจากเครียดกับปัญหาชีวิต เข้าร่วมโครงการครั้งแรก โดยได้รับคำแนะนำจากคนรอบข้าง อีกทั้งตนสนใจเข้าอาสาสมัครบำบัด หลังจากเสร็จสิ้นการบำบัดคนในชุมชนให้การต้อนรับอย่างดีมาก วางแผนชีวิตว่าจะสร้างบ้านให้เสร็จและเก็บเงินเพื่ออนาคตของลูก

นายส่องแสง : สาเหตุที่ติดยาเริ่มจากเสพยาตามพ่อ เคยถูกจับติดคุก 2 ปี 6 เดือน ข้อหาครอบครองยาบ้า 25 เม็ด และเคยฆ่าตัวตายเพราะความกดดันจากพี่น้อง ได้กินยาฆ่าแมลงยาฆ่าหญ้าแต่รอดมาได้ เมื่อโครงการเข้ามาสมัครใจเข้าร่วมเป็นอาสาทำดี จุดเปลี่ยนที่อยากจะเลิกจริงเพราะอยากเปลี่ยนแปลงตัวเอง และอยากจะทำความดี ตอนนี้เข้ามาทำงานเป็นลูกจ้างโครงการฯ ชีวิตเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

นายสมบุญ : ติดยาเพราะคบเพื่อนที่ไม่ดี เพื่อนจะไม่ให้เข้ากลุ่มถ้าไม่เสพด้วย เริ่มเสพมาตั้งแต่อายุ 13 เสพกัญชา ผงขาว เคยบำบัดหลายครั้งแต่ก็กลับทำเหมือนเดิม เพราะสภาพแวดล้อมรอบข้างเหมือนเดิม การเข้าร่วมโครงการอาสาทำดี มีพี่ๆ ทหารเป็นผู้ดูแลที่ดี และมีหมอดูแลที่ดี พี่ๆ เพื่อนรอบข้างให้กำลังใจ ปัจจุบันครอบครัวให้อภัย คนรอบข้างให้กำลังใจ และให้โอกาสในการเริ่มต้นชีวิตใหม่

คำถามจากผู้เข้าร่วม
จากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์
กับผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

ถาม : ผู้ซื้อยาบ้าส่วนใหญ่เป็นใคร

ตอบ : ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มารับจ้างหรือคนที่ใช้แรงงาน

ถาม : สายข่าวของบ้านห้วยสำนเป็นหน่วยงานราชการใด

ตอบ : ไม่ทราบว่าเป็นหน่วยงานใด แต่สายตรงคือคนของผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ เมื่อได้ข่าวมาผู้มีอิทธิพลก็จะประกาศเสียงตามสายเพื่อให้ทุกคนรู้ก่อนล่วงหน้า

ถาม : การเสพยา 1 บ้อง (อุปกรณ์การเสพ) สามารถบรรจุได้กี่เม็ด

ตอบ : จำนวน 10 เม็ด

ถาม : แหล่งรับซื้อยาบ้าเคยเปิดเผยให้กับหน่วยงานราชการรู้หรือไม่

ตอบ : ไม่เคยเปิดเผย

ถาม : จากการที่เคยเสพยาแต่ผันตัวเองเลิกยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดทำให้มีการถูกข่มขู่หรือไม่

ตอบ : ไม่เคยมีการข่มขู่ เพราะปกติบ้านห้วยสำนจะซื้อยาด้วยเงินสด ถ้าเลิกขายจึงไม่มีปัญหา

ถาม : รายได้จากการค้ายาเยอะหรือไม่

ตอบ : อาจจะเยอะ เพราะเห็นผู้ที่ค้ายามีเงินติดกระเป๋าเงินเยอะ ใช้จ่ายกันอย่างสบาย

ถาม : ท่านมีแรงจูงใจอะไรที่ทำให้ปรับเปลี่ยนตัวเอง

ตอบ : **คุณมานิต**: แรงจูงใจคือลูกสาวและพระเจ้าหลานเธอพระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา ที่มอบเงินให้ด้วยพระหัตถ์ด้วยตนเอง จึงรู้สึกภาคภูมิใจและไม่คิดจะกลับไปเสพยาอีก **คุณสมบุญ**: การที่ได้รับโอกาสแลได้รับการยอมรับจากชุมชน สังคม **คุณส่องแสง**: เสพยามามากแล้วจึงอยากกลับตัวกลับใจเป็นคนปกติ สามารถพูดคุย พบเจอกับผู้อื่นแบบปกติได้

บทบาทของภาคราชการกับการดำเนินการโครงการร้อยใจรักซ์

นายดวงแก้ว ยานทา ผู้ใหญ่บ้านเมืองงามเหนือ และ พันเอกสุพรรณ ร้อยพุทธ ได้เล่า

ประสบการณ์การทำงานกับโครงการร้อยใจรักซ์ โดยเฉพาะบทบาทของหน่วยงานราชการ ทหาร และฝ่ายปกครอง ที่เข้ามา
ร่วมกับโครงการฯ ชั้นแรก คือ การศึกษาพื้นที่ สำรวจข้อมูลเศรษฐกิจสังคม และคืนข้อมูลให้ชุมชน เพื่อให้ชุมชนได้ทราบปัญหาจาก
การสำรวจ ปัญหาที่ชุมชนสะท้อนกันมาก คือ เรื่องโครงสร้างพื้นฐาน ปัญหาอาชีพ และการไม่มีสัญชาติ กิจกรรมแรกที่ทำ คือ การ
พัฒนาระบบน้ำ โดยชาวบ้านออกแรง มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ นำวัสดุอุปกรณ์มาให้ นอกจากนี้ ฝ่ายปกครองได้ร่วมกันประชุม เพื่อ
ฟื้นฟูภูมิลำเนาหมู่บ้านให้บังคับใช้ได้ โดยชุมชนร่วมกันกำหนดและดูแลกันเอง ซึ่งต่อมานายอำเภอแม่เมาะ ได้มีข้อสั่งการให้นำ
แนวทางนี้ไปขยายผลให้ครอบคลุมทั้งอำเภอ เรื่องปัญหาเสพติดได้ร่วมกับทุกหน่วยงานในการคัดกรองผู้เสพ เพื่อเข้าสู่อำนาจบำบัด
ในโครงการอาสาทำดี ซึ่งเป็นการบำบัดด้วยความสมัครใจ 60 วัน ระหว่างนั้นจะมีอาชีพและมีค่าแรงให้ หากตรวจปัสสาวะแล้วไม่
พบก็จะได้รับค่าแรงและปล่อยกลับบ้าน ซึ่งพระเจ้าหลานเธอพระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา ได้มาตรวจเยี่ยมให้กำลังใจ และพระราชทาน
ค่าแรงให้ เมื่อทำโครงการอาสาทำดีแล้วก็มีโครงการล้างบ้านล้างใจ เพื่อมีให้อาสาทำดีที่กลับบ้านไปแล้วไปพบกับสภาพแวดล้อม
เดิมๆ ซึ่งจะช่วยให้หันไปเสพยาอีก

คำถามจากผู้เข้าอบรม

การดำเนินการโครงการร้อยใจรักซ์ในมุมมองของภาคราชการ

ถาม: เคยพบเจอปัญหาครอบครัวผู้เสพต่อต้านเจ้าหน้าที่หรือไม่

ตอบ: ยังไม่มีการต่อต้านจากครอบครัวผู้เสพ มีแต่การให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ถาม: การเข้าค่าย ผู้เสพเคยหลบหนีจากการบำบัดหรือไม่

ตอบ: มีการหนีแต่ไม่ได้ตามกลับมาบำบัดใหม่ แต่จะให้บำบัดอาสาทำดีในรุ่นต่อไป ซึ่งมีภูมิลำเนาดีขึ้น

การแลกเปลี่ยน : จากการแก้ไขปัญหายาเสพติด มีผู้ช่วยๆ ที่เป็นผู้นำชุมชนเสพยาบ้า โดยให้วัยรุ่นเป็นผู้ซื้อยาให้ มีการตรวจฉีดยาของผู้ช่วยๆ จึงดำเนินการบำบัด แต่การบำบัดจะได้ผลนั้นหลังจากการบำบัดจะต้องให้อาสาผู้เสพในการกลับตัวกลับใจ

การแลกเปลี่ยน : (พันเอกสุพรรณ) การเน้นย้ำให้ผู้นำชุมชนทุกหมู่บ้านเป็นหลัก ในการสอดส่องผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้กับหน่วยงานราชการ จะเป็นการช่วยกันขับเคลื่อนแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยทหารพร้อมที่จะช่วยในการขับเคลื่อนและให้ความร่วมมือกับชุมชนอย่างเต็มที่

การแลกเปลี่ยน: (นักวิชาการสาธารณสุข) จากปี พ.ศ. 2560 - 2561 ในพื้นที่ มีการรวบรวมข้อมูลผู้เสพยาแต่ยังไม่รู้สภาพปัญหา มีข้อมูลผู้บำบัดยาในพื้นที่ ทั้งบังคับบำบัดและสมัครใจรวมทั้งหมด 49 ราย ซึ่งมีผู้เสพยาบ้า จำนวน 19 ราย และอื่นๆ อีก 30 ราย ปัจจุบันยังมีผู้ที่เสพและผู้ค้าอีกมากในพื้นที่

การแลกเปลี่ยน : (ผู้ใหญ่บ้าน) หมู่บ้านอินทราคม เป็นพื้นที่โด่งดังในเรื่องยาเสพติด ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่มากและพยายามในการแก้ไขปัญหายา โดยมีการตั้งกฎหมาย ในการไม่ให้เงินสมาชิกชุมชน ไม่ให้ใช้ของวัด ซึ่งตอนแรกมีการต่อต้าน แต่ภายหลังชาวบ้านก็เริ่มมีการยอมรับกฎหมาย โดยหากเจ้าหน้าที่ภาครัฐอยากให้ผู้นำชุมชนเก็บข้อมูลผู้เสพอาจจะเกิดความเสี่ยงต่อผู้นำได้

การแลกเปลี่ยน (สมาชิกเทศบาล) ผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดส่วนใหญ่จะเป็นหน่วยงานราชการ เช่น การที่ตำรวจมีการค้ายาเอง เมื่อชาวบ้านรู้แต่ทำอะไรไม่ได้ ก็มีการขอย้ายไปยังพื้นที่อื่น และอาจจะสร้างปัญหาให้พื้นที่อีกเป็นได้

สรุปกิจกรรมและมอบการบ้าน

นายปิตรธรรม ฐิตินนตรี ที่ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ให้ข้อคิดแก่คณะผู้เข้าอบรมทั้ง 62 คน โดยได้เปรียบเทียบให้เห็นถึงความสำคัญขององค์ความรู้ที่ผู้เข้าอบรมได้รับในระยะเวลา 2 วัน 1 คืน นั้นน้อยมากหากเปรียบเทียบกับองค์ความรู้ในสิ่งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานที่ 9 ได้ทำมาและได้เน้นย้ำถึงหลักคิดและแนวทางการพัฒนาตามศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ในการใช้องค์ความรู้ 6 มิติ ได้แก่ มิติน้ำ มิติดิน มิติเกษตร มิติป่า มิติสิ่งแวดล้อมและมิติพลังงานทดแทน ไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับภูมิสังคมในการแก้ปัญหาของชุมชนเยาวชนและครอบครัว และได้เชื่อมโยงการอบรมแลกเปลี่ยนในครั้งนี้กับหลักทรงงาน ในหัวข้อ “การระเบิดจากข้างใน” ในการนำสิ่งที่ได้เห็น ได้เรียนรู้ ได้ฟัง จากโครงการฯ ไปต่อยอดการพัฒนาในพื้นที่ สร้างโอกาสให้คนในชุมชนและอีกข้อคือ “ขาดทุนคือกำไร” การที่ได้มาเรียนรู้แม้จะเสียเวลาแต่ได้สิ่งที่มีค่ากลับไป

ได้มอบการบ้านให้ผู้เข้ารับการอบรม 2 ข้อ คือ 1) ให้คัดเลือกผู้เข้าอบรมที่มาในรุ่นนี้ให้เหลือ 20 คน เพื่อมาฝึกปฏิบัติในหลักสูตรที่ 2 ระยะเวลา 5 วัน 4 คืน และ 2) ให้เสนอโครงการแก้ไขปัญหาความต้องการของหมู่บ้าน/ชุมชน โดยมีหลักเกณฑ์ในการเสนอโครงการ คือ โครงการต้องมาจากปัญหาและความต้องการของชุมชนซึ่งผ่านความเห็นชอบจากการประชุม มีส่วนร่วมของ อบต. โดยใช้งบประมาณของ อบต.เป็นหลัก ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านสละแรงงาน สถาบันปิดทองหลังพระฯ มีงบประมาณร่วมสมทบบางส่วน และสามารถดำเนินการแล้วเสร็จในปีงบประมาณของแต่ละปี ทั้งนี้ ไม่ใช่ทุก อบต. จะได้มาเข้าอบรมหลักสูตรที่ 2 เพราะจะมีคณะกรรมการตรวจสอบไปติดตามในพื้นที่ ว่าหลังจากอบรมแล้ว อบต. ไหนมีความพร้อมตามโจทย์ที่ให้การบ้านไปหรือไม่ จากนั้นจึงจะแจ้งผลการคัดเลือกเข้าอบรมในหลักสูตรที่ 2

สรุปกิจกรรมการอบรม

สิ่งที่ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้ คือ กระบวนการที่เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน การเรียนรู้ประสบการณ์งานพัฒนา 4 ฐาน ซึ่งหัวใจสำคัญ คือ การพัฒนาระบบน้ำ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในพื้นที่ ทำให้เห็นได้ว่า หากไม่แก้ไขเรื่องเหล่านี้ ก็จะไม่สามารถพัฒนาได้ เมื่อท่านกลับไปแล้วขอให้ทบทวนขั้นตอน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ซึ่งหลักสูตรนี้ได้เรียนรู้แค่เข้าใจ ต่อไปจะเป็นกระบวนการเข้าถึง ซึ่งอยู่ในหลักสูตรที่สอง ท่านต้องกลับไปดูข้อมูลในพื้นที่และมาฝึกปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่การเสนอโครงการต่อไป

สิ่งที่ได้เรียนรู้ และการนำไปปรับใช้ในพื้นที่จากการอบรม

สิ่งที่ได้เรียนรู้

1. การจัดสรรพื้นที่แบบองค์รวมแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ 1.ป่าใช้สอย : ในการปลูกไม้โตเร็วใช้สอย 2. พื้นที่เนินเขา : ในการปลูกพืชเศรษฐกิจ 3. ที่ดอน : ในการปลูกพืชผสมผสาน โดยมีการใช้พลังงานโซล่าเซลล์ในการทำการเกษตร 4. ที่นา : ในการเพิ่มผลผลิตข้าวและพืชหลังนา
2. การปรับปรุงทัศนเป็นแหล่งท่องเที่ยว ด้วยการปลูกไม้ดอก 3 ชนิด ได้แก่ เหลืองอินเดีย จี๊วดอกแดง หางนกยูง
3. การจัดการป่าอนุรักษ์ ซึ่งเป็นแหล่งอาหารและอากาศ โดยมีการตั้งมาตรการรักษาป่าในชุมชน การตั้งกลุ่มวิสาหกิจมะม่วง เพื่อต่อรองราคา และการเปลี่ยนแปลงพันธุ์เพื่อเพิ่มผลผลิตตามความต้องการของตลาดที่รองรับ
4. การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานและบริษัท ในเรื่องระบบการจัดการน้ำและการตลาด
5. การปลูกผสมผสานพืช 3 ระยะ ได้แก่ 1. พืชระยะสั้น (พืชผัก) 2. พืชระยะกลาง (ข้าว, พืชหลังนา) 3. ระยะยาว (กล้วย, มะพร้าว)
6. การบริหารจัดการน้ำให้ได้ประโยชน์สูงสุด เช่น การตั้งกฎกติกา การติดตั้งเครื่องในการใช้น้ำให้รู้คุณค่า และการทำบ่อบำบัดข่อยซีเมนต์กักเก็บน้ำไว้ใช้ในหน้าแล้ง
7. การประยุกต์ใช้วิธีระบบการลึกลงน้ำ ในการผันน้ำจากที่สูงลงไปต่ำ เพื่อใช้ในการเกษตรเป็นการลดต้นทุน
8. การจัดตั้งกองทุนข้าว เป็นการหมุนเวียนผลผลิตในชุมชนและหมู่บ้านใกล้เคียงที่ไม่มีที่ทำกิน ได้ซื้อข้าวในราคาที่ถูกลง
9. การลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตข้าว โดยการใช้สารชีวภัณฑ์ 3 ชนิด ได้แก่ ไตรโคเดอมา บิวเวอเรีย ปุ๋ยหมัก PR
10. การเก็บพันธุ์ข้าว โดยวิธีการที่ไม่ทำให้ข้าวกลายพันธุ์
11. กระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน โดยการใช้แรงงานของคนในชุมชนเพื่อให้เกิดความเป็นเจ้าของ
12. การเลี้ยงปลาธรรมชาติ ด้วยการทำอาหารลดต้นทุน จากปุ๋ยหมัก PR และเศษผักพืช
13. การเลี้ยงไก่ดำภูพาน 1,2,3 และการเลี้ยงเป็ดกากีแคมเบล ตามความต้องการของตลาดในพื้นที่
14. การปลูกหญ้าที่ให้วิตามินสูง เช่น พันธุ์เนเปียร์อิตาลี และเนเปียร์ปากช่อง
15. การจัดตั้งกองทุนอาหารสัตว์ กองทุนยา/วัคซีน ,กองทุนอุปกรณ์สำหรับผู้ยากจน, และกองทุนพันธุ์สัตว์

สิ่งที่ได้เรียนรู้ และการนำไปปรับใช้ในพื้นที่จากการอบรม

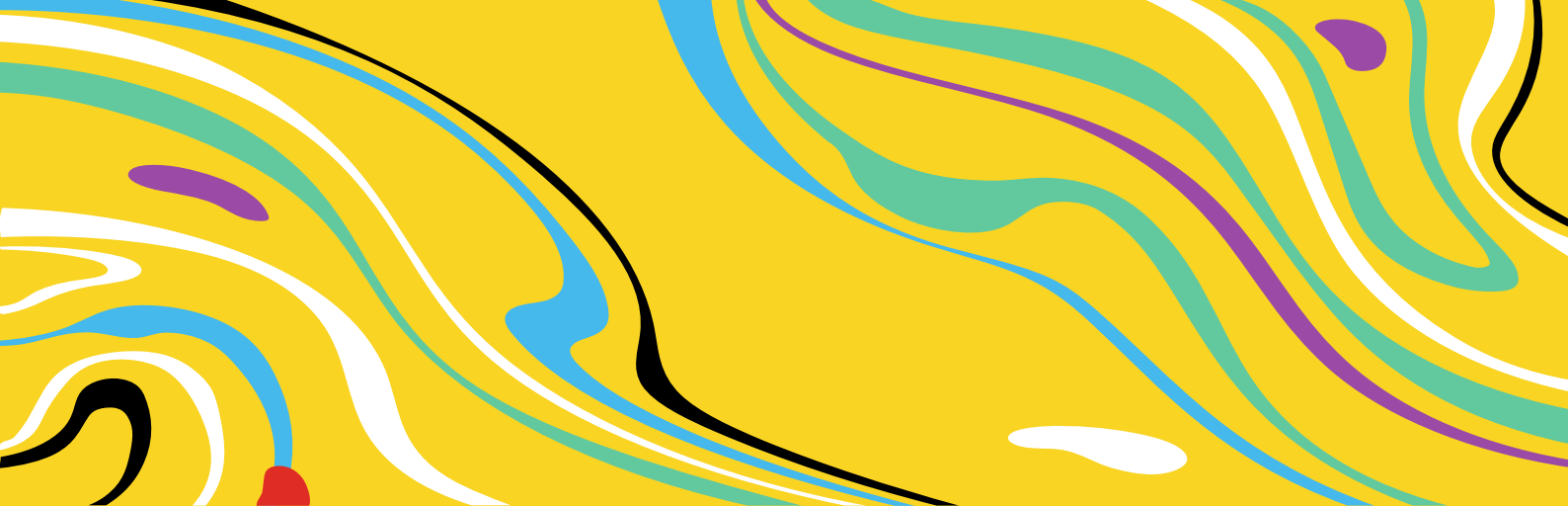
แนวทางการนำไปปรับใช้ในพื้นที่

1. ในพื้นที่ ทต. ไชยปราการ เป็นพื้นที่ดอนและพื้นที่นาเป็นส่วนใหญ่ จะนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ทั้งหมด นำไปประยุกต์ใช้ ให้เหมาะกับภูมิสังคม เริ่มจากจุดเล็กในครัวเรือนก่อน
2. จัดตั้ง “อาสาปศุสัตว์” เพื่อช่วยชาวบ้านในเรื่องการดูแลด้านปศุสัตว์ลดการตายของสัตว์
3. การบริหารจัดการน้ำและการตั้งกฎกติกา เพื่อให้ใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า
4. ในส่วนพื้นที่ไชยปราการ บ้านห้วยบงจะนำแนวทางและมาตรการบังคับใช้ในการอนุรักษ์ป่า และการปลูกพืชผสมผสานไปใช้ประยุกต์ใช้
5. ส่งเสริมชาวบ้านในการเพิ่มผลผลิตข้าว และการรวมกลุ่มกันเพื่อต่อรองราคาที่เป็นธรรมกับพ่อค้าคนกลางในพื้นที่
6. นำเรื่องกองทุนที่ทางโครงการฯ ส่งเสริมไปปรับใช้เพื่อลดต้นทุน
7. การบริหารจัดการน้ำ โดยการเก็บค่าน้ำเพิ่มเพื่อให้ชุมชนรู้คุณค่าของน้ำ
8. การนำองค์ความรู้ตามแนวทางพระราชดำริไปปรับใช้
9. ในพื้นที่ ทต.ไชยปราการ มีการทำฟาร์มวัวเป็นจำนวนมาก และมีการปลูกหญ้าเฉพาะพันธุ์ปากช่อง จึงจะนำความรู้การปลูกหญ้าพันธุ์เนเปียร์ไปขยายผลการปลูกในพื้นที่

การประเมินความพึงพอใจ ทต.ไชยปราการ

ประเด็นประเมิน	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง	ไม่ตอบ
เนื้อหาสาระวิชาเรียนในภาพรวม	95.00	5.00	-	-
ระยะเวลาตลอดหลักสูตร	80.00	20.00	-	-
ระยะเวลาในการเข้าฐานภาคปฏิบัติ	85.00	15.00	-	-
การเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้	92.50	7.50	-	-
วิทยากรมีความรู้	92.50	5.00	-	2.50
สถานที่อบรม	90.00	10.00	-	-
สถานที่พัก	90.00	10.00	-	-
อาหารและเครื่องดื่ม	87.50	12.50	-	-

หมายเหตุ : มีผู้ส่งแบบประเมิน 40 คน จากผู้เข้าร่วมทั้งหมด 60 คน

เทศบาลตำบลหนองบัว

หลักสูตรที่ 1 รุ่นที่ 1/24

วันที่ 28 – 29 มกราคม 2562

หลักสูตรอบรมการเรียนรู้ประสบการณ์การประยุกต์ใช้ แนวพระราชดำริ โครงการร้อยใจรักษ์

หลักสูตรที่ 1 รุ่นที่ 1/24 วันที่ 28 – 29 มกราคม 2562 ผู้เข้าร่วมอบรม 59 คน
จาก ทต.หนองบัว อ.ไชยปราการ จ.เชียงใหม่

นายปิติธรรม ฐิตินมนตรี ที่ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิ
สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ
กล่าวต้อนรับ หน่วยงานราชการอำเภอ ผู้บริหารท้องถิ่น
ส.อบต. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำชุมชน จากพื้นที่ ทต.
หนองบัว อ.ไชยปราการ จ.เชียงใหม่ ที่ได้เข้ามาแลกเปลี่ยน
เรียนรู้ในโครงการร้อยใจรักษ์ โดยให้หลักคิดและแนวทางการ
พัฒนาตามศาสตร์พระราชา “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ในการ
เชื่อมโยงถึงกระบวนการเรียนรู้ตลอดการอบรม 2 วัน 1 คืน

กล่าวถึงความหมายของโครงการร้อยใจรักษ์ ซึ่งมูลนิธิ
แม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ เข้ามาดำเนินการในหมู่บ้าน
ห้วยसानและหมู่บ้านข้างเคียงที่มีปัญหาเกี่ยวข้องกับยาเสพติด
โดยใช้แนวทางการพัฒนาทางเลือก เน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิต
ความเป็นอยู่ของประชาชน การพัฒนาในมิติต่างๆ ในพื้นที่
เป้าหมาย และการสร้างโอกาสในการปรับเปลี่ยนชีวิต จากการ
เกี่ยวข้องกับยาเสพติดมาเป็นอาชีพที่สุจริต

สิ่งที่คาดหวังในการอบรม คือ การมีส่วนร่วม
แลกเปลี่ยนจากทุกคน และการนำไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเอง
อย่างเหมาะสมกับชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้ปัญหา
ของชุมชน โดยชุมชนเป็นแกนหลักในการดำเนินงาน และ
ท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาต่อไป

หลักการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน

นายพงษ์พัฒน์ เพิ่มการ เจ้าหน้าที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง
ในพระบรมราชูปถัมภ์บรรยายโดยมีเนื้อหาสาระสำคัญ คือ

1. การพัฒนาโดยยึดคนเป็นศูนย์กลาง โดยดูทั้งในเรื่อง
เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อให้โอกาสและทางเลือกที่ดี
ให้ชาวบ้านสามารถช่วยเหลือตัวเองและอยู่กับชุมชนได้

2. การพัฒนาตามลำดับขั้น ซึ่งมี 3 ระยะ คือ ขั้นอยู่รอด
ดูจากการมีข้าวกินตลอดปี สามารถเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐาน
และไม่สร้างหนี้เพิ่ม ขั้นพอเพียง คือ มีรายได้มั่นคงสามารถ
เพิ่มผลผลิตได้ และขั้นยั่งยืน คือ การมีเงินออม มีการรวมกลุ่ม
และพึ่งพาตนเองได้

3. การพัฒนาเชิงพื้นที่ คือ การพัฒนาที่ครอบคลุมทุกมิติ
ตลอดทั้งกระบวนการต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ โครงการร้อย
ใจรักษ์มีการสำรวจข้อมูลจริงร่วมกับหน่วยงานต่างๆ การคืน
ข้อมูล เพื่อให้ชาวบ้านรู้สาเหตุของปัญหาของตนเอง และ
ประเมินความพร้อมของชาวบ้านในการสละแรงงาน

4. การวัดผลการพัฒนาที่ชาวบ้านได้อะไร โดยดูจากผลการ
พัฒนาเชิงพื้นที่ในแต่ละมิติ ที่ทำให้ผลผลิตของชาวบ้าน
เพิ่มขึ้นและนำไปสู่การสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้น

ฐานการเรียนรู้ ๔ ฐาน ในพื้นที่แปลงสาธิต ๗๕ ไร่

ฐานการเรียนรู้ที่ ๑ การพัฒนาระบบน้ำ

เรียนรู้การบริหารจัดการน้ำ การกักเก็บน้ำโดยใช้อ่างพวง ชอยซีเมนต์ (Soil Cement) การปล่อยลงไปที่แปลงเกษตรด้วยระบบกาลักน้ำ การพัฒนาระบบน้ำใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน มีการประชุม และชาวบ้านต้องสละแรงงานการทำงาน บูรณาการร่วมกับหน่วยงานราชการ โดยที่โครงการฯ ออกค่าวัสดุอุปกรณ์ให้

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : ท่อ PV สามารถป้องกันไฟป่าได้หรือไม่

ตอบ : ยังไม่มีการเกิดเหตุไฟป่าในพื้นที่ แต่อาจจะป้องกันได้ เนื่องจากท่อ PV มีความหนาแน่น

ถาม : หมู่บ้านที่ซีมิเตอร์ มีการเก็บค่ามิเตอร์หน่วยละเท่าไร และชาวบ้านใช้น้ำน้อยลงไหม

ตอบ : หน่วยละ 6 บาท ชาวบ้านก็ใช้น้ำเยอะพอสมควร

ถาม : บ้านที่ใช้น้ำเยอะที่สุดประมาณกี่บาท

ตอบ : 300 บาท

ถาม : น้ำในบ่อเคยแห้งหรือไม่

ตอบ : ไม่แห้ง เพราะจะปล่อยน้ำมาในบ่อพวงตลอด

ถาม : ในช่วงฤดูแล้ง น้ำมีปริมาณลดลงบ้างหรือไม่

ตอบ : ลดลงตามฤดูกาล แต่ไม่ถึงกับส่งผลกระทบต่อชาวบ้านในชุมชน

ถาม : น้ำในบ่อพวงนำไปใช้ในพื้นที่ไหนบ้าง

ตอบ : บริเวณรอบๆ พื้นที่บ่อพวง และในโครงการร้อยใจรัก

ถาม : ในบ่อพวงถ้าน้ำล้นจะทำอย่างไร

ตอบ : น้ำจะไหลออกจากท่อที่ต่อระบายน้ำออก และไหลลงสู่บ่ออื่นๆ ที่เหลือจะไหลลงแปลงเกษตรรอบๆ

ประเด็นแลกเปลี่ยน : ในพื้นที่ ทต.หนองบัว เป็นพื้นที่ไม่มีปัญหาเรื่องน้ำเพราะพื้นที่มีน้ำรุ้ผุด ที่สามารถนำมาใช้ได้ตลอดทั้งปี ในส่วนการบริหารจัดการมีเฉพาะบางหมู่บ้านที่มีการติดมิเตอร์

ฐานการเรียนรู้ที่ ๒

เกษตรพอเพียง พืชระยะยาวไม้ผล

เรียนรู้การปลูกไม้ผลระยะยาว เช่น เงาะ ทุเรียน ส้ม กาแฟ มะม่วง กล้วย ส้มโอ อาโวคาโด ฯ ล ฯ โดยไล่ระดับตามความต้องการน้ำของพืช และความสูงของพื้นที่ เพื่อแก้ปัญหาผลผลิตของชาวบ้าน และสร้างรายได้ เป็นการจัดการแบบองค์รวม แบ่งพื้นที่เป็นป่าอนุรักษ์ ป่าใช้สอย เนินเขา ที่ดอน และที่นา นอกจากนี้ พัฒนาต่อยอดไม้ผลเดิมในพื้นที่ ได้แก่ พัฒนาคุณภาพมะม่วงน้ำดอกไม้เพื่อการส่งออก CP และดอยคำ เป็นแหล่งตลาดรับซื้อผลผลิตและการส่งเสริมปลูกกาแฟโรบัสต้า

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : พื้นที่ที่ปักธงเป็นพื้นที่ของใคร

ตอบ : เป็นพื้นที่ของชาวบ้านที่โครงการฯ เช่า

ถาม : การปลูกจ๊วดอกแดง ชาวบ้านจะได้ประโยชน์อย่างไร

ตอบ : จ๊วดอกแดงเป็นการปลูกเพื่อให้เป็นร่มเงาของต้นกาแฟโรบัสต้า ที่โครงการฯ ได้เข้ากับชาวบ้าน เมื่อสิ้นสุดการดำเนินงาน ทางโครงการฯ ก็จะยกให้เจ้าของพื้นที่ ซึ่งปัจจุบันชาวบ้านที่เป็นเจ้าของพื้นที่ก็มาร่วมทำและดูแลเอง ชาวบ้านได้ทั้งค่าเช่าที่ ค่าแรงและไม้ผลในแปลง

ถาม : 1 ปี ได้มีการส่งผลผลิตมะม่วงให้ดอยคำหรือไม่

ตอบ : ยังไม่มีการส่งผลผลิตให้กับดอยคำ เนื่องจากอยู่ในช่วงระหว่างทำสัญญาการส่งผลผลิต และต้องทำการตรวจสอบการใช้สารเคมีในผลผลิตก่อน

ถาม : ดอยคำ มีการรับผลผลิตของชาวบ้านทั้งหมดหรือไม่

ตอบ : กำหนดรับตามออเดอร์ในแต่ละครั้ง

ถาม : การขายผลผลิตต้องออกในนามของใคร

ตอบ : มีการขายในนามของกลุ่มผู้ผลิต

ถาม : ในพื้นที่นอกโครงการที่เปลี่ยนมาเป็นมะม่วงน้ำดอกไม้ ราคาจะดีหรือไม่

ตอบ : ขึ้นอยู่กับตลาดกลางและพ่อค้าคนกลางที่รับซื้อ

ฐานการเรียนรู้ ๔ ฐาน ในพื้นที่แปลงสาธิต ๗๕ ไร่

ฐานการเรียนรู้ที่ ๓ ความมั่นคงทางอาหาร ข้าว พืชอายุสั้น ๑ ไร่ ๑ แสน

การเพิ่มผลผลิตข้าว ข้าวพันธุ์ดีเป็นพันธุ์ท้องถิ่น โดยใช้สารชีวภัณฑ์เพื่อเพิ่มผลผลิตข้าว ซึ่งจากเดิมได้ 600 กิโลกรัม/ไร่ เปลี่ยนมาเป็น 800 -1,000 กิโลกรัม/ไร่ มีการทำการเกษตรผสมผสานแบบครบวงจร (1 ไร่ 1 แสน) เป้าหมาย คือ อยากให้คนที่ไม่มีพื้นที่ทำกิน มาทดลองทำแปลงเกษตรผสมผสานในพื้นที่ 1 ไร่ มีการปรับปรุงดินด้วยการหมักดินและปลูกพืชสลับหมุนเวียนกัน ทั้งพืชระยะสั้น ระยะยาว และการทำปุ๋ยสัตว์

? การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : ข้าวสารพันธุ์ดีที่ขายในชุมชนกับขายตามท้องตลาดทั่วไป ราคาแตกต่างกันหรือไม่

ตอบ : ราคาตลาดอยู่ที่กิโลกรัมละ 30 บาท แต่ในชุมชนขาย กิโลกรัมละ 25 บาท

ถาม : การปลูกผักใช้สารเคมีหรือไม่

ตอบ : ไม่ได้ใช้ ส่วนใหญ่ใช้สารชีวภัณฑ์เป็นหลัก

ถาม : ผักทองญี่ปุ่นใช้ระยะเวลาในการปลูกกี่วัน

ตอบ : 90 -100 วัน

ถาม : พืชที่ปลูกในพื้นที่ 1 ไร่ 1 แสน เป็นพืชชนิดใดบ้าง

ตอบ : เป็นพืชแบบผสมผสาน มีทั้งพืชระยะสั้น ระยะยาว

ถาม : ในระยะ 6 เดือน ได้เก็บพืชที่ปลูกไปขายหรือยัง

ตอบ : เก็บไปขายให้กับตลาดชุมชนในโครงการร้อยใจรักษ์ และส่งเข้าโรงครัวโครงการร้อยใจรักษ์

ถาม : การทำปุ๋ยหมักใช้การหมักเองหรือรวมกลุ่มกัน

ตอบ : หมักเอง ตอนนี้อย่างยังไม่มีกรรวมกลุ่มของชาวบ้าน

ถาม : หลังจากโครงการเข้ามาดำเนินการ ชาวบ้านที่ไม่เห็นด้วยกับโครงการบางส่วน ตอนนี้ได้เข้ามาร่วมกับโครงการหรือไม่

ตอบ : เข้ามาร่วมแล้ว ตอนนี้ชาวบ้านเริ่มมารวมกลุ่มกัน ทั้งการรวมกลุ่มปลูกข้าวหลังนา การเลี้ยงหมู ไก่ และเป็ด

ฐานการเรียนรู้ที่ ๔ การทำปุ๋ยสัตว์

การส่งเสริมปุ๋ยสัตว์ เริ่มจากการสำรวจความต้องการของชุมชนว่าต้องการเลี้ยงสัตว์ประเภทใด การส่งเสริมประกอบด้วย สนับสนุนพันธุ์สัตว์ให้แก่ชุมชน ได้แก่ ไก่ดำภูพาน เป็ดกากีแคมเบลล์ ส่งเสริมกองทุนอาหารสัตว์ โดยถ่ายทอดความรู้การทำอาหารสัตว์เพื่อลดต้นทุนค่าอาหาร กองทุนวัคซีน ให้ชาวบ้านทำวัคซีนเอง เพื่อลดปริมาณการตายของสัตว์

? การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : ไก่ที่ไข่ออกมา กี่วันถึงเอาเข้าตู้อบเพื่อฟักไข่

ตอบ : ไม่เกิน 7 วัน

ถาม : ถ้าพื้นที่อื่นอยากได้พันธุ์ไก่หรือเป็ดหาซื้อได้จากที่ไหน

ตอบ : มีขายทั่วไปตามท้องตลาด และช่องทางอินเทอร์เน็ต

ถาม : โครงการฯ ด้านปุ๋ยสัตว์ที่ส่งเสริมกับชาวบ้าน หากได้ผลผลิตแล้วชาวบ้านจะสามารถขายที่ไหนได้บ้าง

ตอบ : ในอนาคตสามารถขายให้กับโครงการฯ ได้ แต่ในขณะนี้ ปริมาณและผลผลิตด้านปุ๋ยสัตว์ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด อย่างไรก็ตามคาดว่าในอนาคตอาจไม่มีปัญหาเรื่องตลาดมากนัก เนื่องจากทางโครงการฯ มีแผนการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งอาจส่งผลให้ตลาดมีความต้องการผลผลิตด้านปุ๋ยสัตว์เพิ่มมากขึ้น

ถาม : ทางโครงการฯ ไม่ได้ซื้อวัคซีนเองใช่หรือไม่

ตอบ : รับการสนับสนุนวัคซีนจากสำนักงานปศุสัตว์อำเภอ

ถาม : การสร้างทีมอาสาปศุสัตว์ ในชุมชน ใครเป็นผู้คัดเลือกและมีการขยายผลในพื้นที่ของ อสพ.ปศุสัตว์ เพิ่มหรือไม่

ตอบ : ผู้ใหญ่บ้านจะเป็นผู้คัดเลือก ดูจากคุณสมบัติของเยาวชนในชุมชน ว่ามีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านใดบ้าง ที่เหมาะกับการทำงานส่งเสริมในโครงการ โดยในการทำงานจะมีทีม อสพ. กระจายไปในโซนหมู่บ้านที่รับผิดชอบ

แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

นายสองแสง : สาเหตุที่ติดยาเริ่มจากเสพตามพ่อ เคยถูกจับติดคุก 2 ปี 6 เดือน ข้อหาครอบครองยาบ้า 25 เม็ด และเคยฆ่าตัวตายเพราะความกดดันจากพี่น้อง ได้กิน ยาฆ่าแมลงยาฆ่าหญ้าแต่รอดมาได้ เมื่อโครงการเข้ามา สมัครใจเข้าร่วมเป็นอาสาทำดี จุดเปลี่ยนที่อยากจะเลิก จริงเพราะอยากเปลี่ยนแปลงตัวเอง และอยากจะทำความดี ตอนนี้เข้ามาทำงานเป็นลูกจ้างโครงการฯ ชีวิตเปลี่ยนแปลง ในทางที่ดีขึ้น

นายมานิต : เป็นคนสุพรรณบุรี มาได้แฟนบ้าน ยะลา สาเหตุที่เสพยา เนื่องจากเครียดกับปัญหาชีวิต เข้าร่วมโครงการครั้งแรก โดยได้รับคำแนะนำจากคนรอบข้าง อีกทั้งตนสนใจเข้าอาสาสมัครบำบัด หลังจากเสร็จสิ้น การบำบัดคนในชุมชนให้การต้อนรับอย่างดีมาก วางแผน ชีวิตว่าจะสร้างบ้านให้เสร็จและเก็บเงินเพื่ออนาคตของลูก

นายสมบุรณ์ : ติดยาเพราะคบเพื่อนที่ไม่ดี เพื่อนจะไม่ให้เข้ากลุ่มถ้าไม่เสพด้วย เริ่มเสพมาตั้งแต่อายุ 13 เสพ กัญชา ผงขาว เคยบำบัดหลายครั้งแต่ก็กลับมาเหมือนเดิม เพราะสภาพแวดล้อมรอบข้างเหมือนเดิม การเข้าร่วม โครงการอาสาทำดี มีพี่ๆ ทหารเป็นผู้ดูแลที่ดี และมีหมอ ดูแลที่ดี พี่เพื่อนรอบข้างให้กำลังใจ ปัจจุบันครอบครัวให้อภัย คนรอบข้างให้กำลังใจ และให้โอกาสในการเริ่มต้น ชีวิตใหม่

คำถามจากผู้เข้าร่วม

จากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

ถาม : จากสถานการณ์บ้านปางขณะนี้ได้ดำเนินกิจกรรมด้านยาเสพติด ร่วมกับ ป.ป.ส. โดยให้ผู้เสพได้รับการบำบัด และการปลูก ปาร่วมด้วย แต่ยังคงมีผู้ที่เคยบำบัดกลับมาเสพอย่างต่อเนื่อง วิทยากรจะมีแนวทางอย่างไรในการช่วยชี้แนะการจัดการ ลด ละ เลิกยาเสพติดอย่างเด็ดขาด ?

ตอบ : ขั้นแรกแนะนำให้ผู้นำชุมชนเข้าใจผู้เสพ พร้อมยอมรับและ แลกเปลี่ยนปัญหาที่พบของผู้เสพแบบใจแลกใจ พยายาม หลีกเลี่ยงการใช้หน่วยงานภาครัฐ เช่น ทหาร ตำรวจ หรือ หน่วยงาน ป.ป.ส. เข้ามาล้อมจับในทันที เนื่องจากผู้ที่ได้รับการ บำบัดยังไม่ได้รับความเข้าใจ และความพร้อมในการบำบัด อาจทำให้ไม่ได้รับความร่วมมือในการบำบัดอย่างเต็มที่ อีกทั้ง ในสถานบำบัดหรือห้องขังในปัจจุบัน ยังคงมีเครือข่ายการค้า ยาที่อาจทำให้ผู้ได้รับการบำบัดหรือต้องขัง มีเครือข่ายการค้า ยาเพิ่มมากขึ้น

สถานการณ์ยาเสพติดในชุมชน

ในส่วนของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ขณะนี้ ได้มีโครงการช่วยเหลือฟื้นฟูและการบำบัดผู้เสพยาเสพติด ในจุด Drop in center มีผู้เข้ารับการรักษามากถึง 100 กว่าท่าน ซึ่งมีความคิดเห็นว่า การที่ผู้ป่วยจะได้รับการบำบัดอย่างเต็มที่นั้น ต้องได้รับความกำลังใจจากคนรอบตัว และโอกาสให้เขาสามารถกลับมา ใช้ชีวิตได้ใหม่อีกครั้ง

บทบาทของภาคราชการกับการดำเนินการโครงการร้อยใจรักษ์

นายไมตรี ดวงใจ ปลัดอำเภอแม่สาย ได้เกริ่นนำโครงการร้อยใจรักษ์และได้แนะนำ นายสุรพันธ์ สุจาศิริวงศ์ ผู้ใหญ่บ้านเมืองงามใต้ ในการนำเสนอแผนงานการดำเนินโครงการในระยะที่ผ่านมา และบรรยายถึงความเป็นมาเหตุผลที่เข้าร่วมการดำเนินโครงการ ดังนี้

นายสุรพันธ์ สุจาศิริวงศ์ ผู้ใหญ่บ้านเมืองงามใต้ กล่าว ก่อนมีโครงการฯเข้ามาในพื้นที่ ในชุมชนมีปัญหากลุ่มผู้มีอิทธิพลและยาเสพติดอยู่ในระดับรุนแรง ทำให้คนในชุมชนเกิดความเดือดร้อนในการใช้ชีวิต หลังจากโครงการเข้ามาดำเนินการมีหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาเป็นจำนวนมาก ทั้งส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าร่วมและได้จัดประชุม เพื่อหาความร่วมมือในการดำเนินการ ซึ่งมีชาวบ้านเข้าร่วมมากกว่า 80% ที่ประชุมเห็นด้วยที่จะเข้าร่วมโครงการร้อยใจรักษ์ทั้งหมด ในการดำเนินการช่วงแรกมีบ้านห้วยสำน หมู่ที่ 10 เข้าร่วมโครงการ ต่อมามีการดำเนินการต่ออีก 3 หมู่บ้าน เข้าร่วมการพัฒนาเป็นต้นแบบการพัฒนาาร่วมกัน ในช่วงขั้นแรกของการดำเนินการ คือ การศึกษาพื้นที่ สํารวจข้อมูลเศรษฐกิจสังคมหลังจากนั้นได้รวบรวมข้อมูล แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปคืนให้กับชาวบ้าน โครงการฯ ได้จัดกระบวนการค้นหาปัญหาที่ต้องการแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยการประชุมได้มีหลายหน่วยงานเข้าร่วมรับฟัง และได้เสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา จากการจัดเวทีประชุมทำให้ได้แนวทางในการแก้ไข ดังนี้ ปัญหาความเป็นอยู่ ปัญหาอาชีพและปัญหาสุขภาพ หลังจากรับทราบปัญหาแล้วหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ดำเนินการประชุมจัดทำกฎระเบียบหมู่บ้าน เพื่อการบังคับใช้ในหมู่บ้านให้สำเร็จ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมและได้ดูแลกันเอง ยกตัวอย่างปัญหายาเสพติด ผู้ติดยาเสพติดมีการสร้างกฎระเบียบชุมชน มีบทลงโทษตามลำดับ

คำถามจากผู้เข้าอบรม

การดำเนินการโครงการร้อยใจรักษ์ในมุมมองของภาคราชการ

ถาม : อยากได้รูปแบบเกี่ยวกับมาตรการ หรือกฎระเบียบการจัดการเรื่องยาเสพติด เหมือนที่ทางชุมชนบ้านห้วยสำนจัดการ นำไปปรับใช้ได้หรือไม่

ตอบ : สามารถเอาไปปรับใช้ในชุมชนได้ ในเบื้องต้นจะทำการคัดลอกไฟล์เอกสารมาตรการกฎระเบียบไว้ให้ไปศึกษาและทำความเข้าใจก่อน หรือหากมีข้อซักถามเพิ่มเติม สามารถมาซักถามได้เสมอ

ถาม : หากมีความต้องการให้ทางโครงการร้อยใจรักษ์ ได้ทำการขยายผลเรื่องระบบการจัดการน้ำอ่างพวงสันเขาในชุมชน ทางโครงการสามารถช่วยเหลือในเรื่องนี้ได้หรือไม่?

ตอบ : สำหรับการขยายผลเรื่องน้ำ ทาง อปท. ที่เข้าร่วมอบรมสามารถนำเสนอได้ในโครงการ Quick win ที่ทางโครงการร้อยใจรักษ์ จะช่วยในการขยายผลในลำดับต่อไป

สรุปกิจกรรมและมอบการบ้าน

นายปิติธรรม ฐิตมนตรี ที่ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ให้ข้อคิดแก่คณะผู้เข้าอบรมทั้ง 59 คน โดยได้เปรียบเทียบให้เห็นถึงความสำคัญขององค์ความรู้ที่ผู้เข้าอบรมได้รับในระยะเวลา 2 วัน 1 คืน นั้นน้อยมากหากเปรียบเทียบกับองค์ความรู้ในสิ่งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัววราชากรที่ 9 ได้ทำมาและได้เน้นย้ำถึงหลักคิดและแนวทางการพัฒนาตามศาสตร์พระราชา **“เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”** ในการใช้องค์ความรู้ 6 มิติ ได้แก่ มิติน้ำ มิติดิน มิติเกษตร มิติป่า มิติสิ่งแวดล้อมและมิติพลังงานทดแทน ไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับภูมิสังคมในการแก้ปัญหาของชุมชนเยาวชนและครอบครัว และได้เชื่อมโยงการอบรมแลกเปลี่ยนในครั้งนี้กับหลักทรงงาน ในหัวข้อ **“การระเบิดจากข้างใน”** ในการนำสิ่งที่ได้เห็น ได้เรียนรู้ ได้ฟัง จากโครงการฯ ไปต่อยอดการพัฒนาในพื้นที่ สร้างโอกาสให้คนในชุมชนและอีกข้อคือ **“ขาดทุนคือกำไร”** การที่ได้มาเรียนรู้แม้จะเสียเวลาแต่ได้สิ่งที่มีค่ากลับไป

ได้มอบการบ้านให้ผู้เข้ารับการอบรม 2 ข้อ คือ 1) ให้คัดเลือกผู้เข้าอบรมที่มานี้ให้เหลือ 20 คน เพื่อมาฝึกปฏิบัติในหลักสูตรที่ 2 ระยะเวลา 5 วัน 4 คืน และ 2) ให้เสนอโครงการแก้ไขปัญหาคือความต้องการของหมู่บ้าน/ชุมชน โดยมีหลักเกณฑ์ในการเสนอโครงการ คือ โครงการต้องมาจากปัญหาและความต้องการของชุมชนซึ่งผ่านความเห็นชอบจากการประชาคม มีส่วนร่วมของ อปท. โดยใช้บของ อปท.เป็นหลัก ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านสละแรงงาน สถาบันปิดทองหลังพระฯ มีงบประมาณร่วมสมทบบางส่วน และสามารถดำเนินการแล้วเสร็จในปีงบประมาณของแต่ละปี ทั้งนี้ ไม่ใช่ทุก อปท. จะได้มาเข้าอบรมหลักสูตรที่ 2 เพราะจะมีคณะกรรมการลงเยี่ยมลงไปติดตามในพื้นที่ ว่าหลังจากอบรมแล้ว อปท. ไหนมีความพร้อมตามโจทย์ที่ให้การบ้านไปหรือไม่ จากนั้นจึงจะแจ้งผลการคัดเลือกเข้าอบรมในหลักสูตรที่ 2

สรุปกิจกรรมการอบรม

สิ่งที่ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้ คือ กระบวนการที่เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน การเรียนรู้ประสบการณ์งานพัฒนา 4 ฐาน ซึ่งหัวใจสำคัญ คือ การพัฒนาระบบน้ำ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในพื้นที่ ทำให้เห็นได้ว่า หากไม่แก้ไขเรื่องเหล่านี้ ก็จะไม่สามารถพัฒนาได้ เมื่อท่านกลับไปแล้วขอให้ทบทวนขั้นตอน **“เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”** ซึ่งหลักสูตรนี้ได้เรียนรู้แค่เข้าใจ ต่อไปจะเป็นกระบวนการเข้าถึง ซึ่งอยู่ในหลักสูตรที่สอง ท่านต้องกลับไปดูข้อมูลในพื้นที่และมาฝึกปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่การเสนอโครงการต่อไป

สิ่งที่ได้เรียนรู้ และการนำไปปรับใช้ในพื้นที่จากการอบรม

สิ่งที่ได้เรียนรู้

1. การจัดการพื้นที่แบบองค์รวม 4 ประเภท ได้แก่ ป่าใช้สอย ที่ดิน เนินเขา ที่ดอน และที่นา
2. การสร้างสถานที่ท่องเที่ยว การปลูกพืชที่สืบทอดหลาย เพื่อปรับภูมิทัศน์ในพื้นที่
3. การทำเกษตรแบบผสมผสาน
4. การปลูกผักปลอดภัยโดยใช้สารชีวภัณฑ์
5. การทำบัญชีในครัวเรือน เพื่อที่จะทราบค่าใช้จ่ายในครัวเรือน และการบริหารจัดการเงินในครัวเรือนได้อย่างประหยัด
6. วิธีการเลี้ยงสัตว์เพื่อประสิทธิภาพของการเลี้ยงสัตว์
7. การจัดตั้งกองทุนสัตว์ โดยมีกองทุนยา กองทุนพันธุ์สัตว์ กองทุนอุปกรณ์ เป็นต้น
8. การใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมี
9. การลดค่าใช้จ่ายเพิ่มรายได้
10. การบริหารจัดการเรื่องน้ำ
11. กฎระเบียบการใช้น้ำ เพื่อการใช้น้ำอย่างมีคุณค่าและประโยชน์สูงสุด
12. การจัดตั้งคณะกรรมการผู้บริหารเรื่องน้ำ
13. การทำอ่างพวงสันเขา 2 แบบ ได้แก่ แบบซอยซีเมนต์ และพลาสติก เพื่อการกักเก็บน้ำไว้ใช้ในการเกษตร
14. การทำอาหารเลี้ยงสัตว์เพื่อลดต้นทุน โดยการส่งเสริมให้ทำอาหารหมักจากวัสดุที่หาง่ายราคาต่ำ เช่น หยวกกล้วย
15. คุณค่าโปรตีนในหญ้าเนเปียร์
16. การทำงานบูรณาการร่วมกันทุกภาคส่วน
17. การบริหารจัดการพื้นที่ให้คุ้มค่า
18. การรวมกลุ่มจัดตั้งสหกรณ์ เพื่อสร้างอำนาจในการต่อรอง

สิ่งที่ได้เรียนรู้ และการนำไปปรับใช้ในพื้นที่จากการอบรม

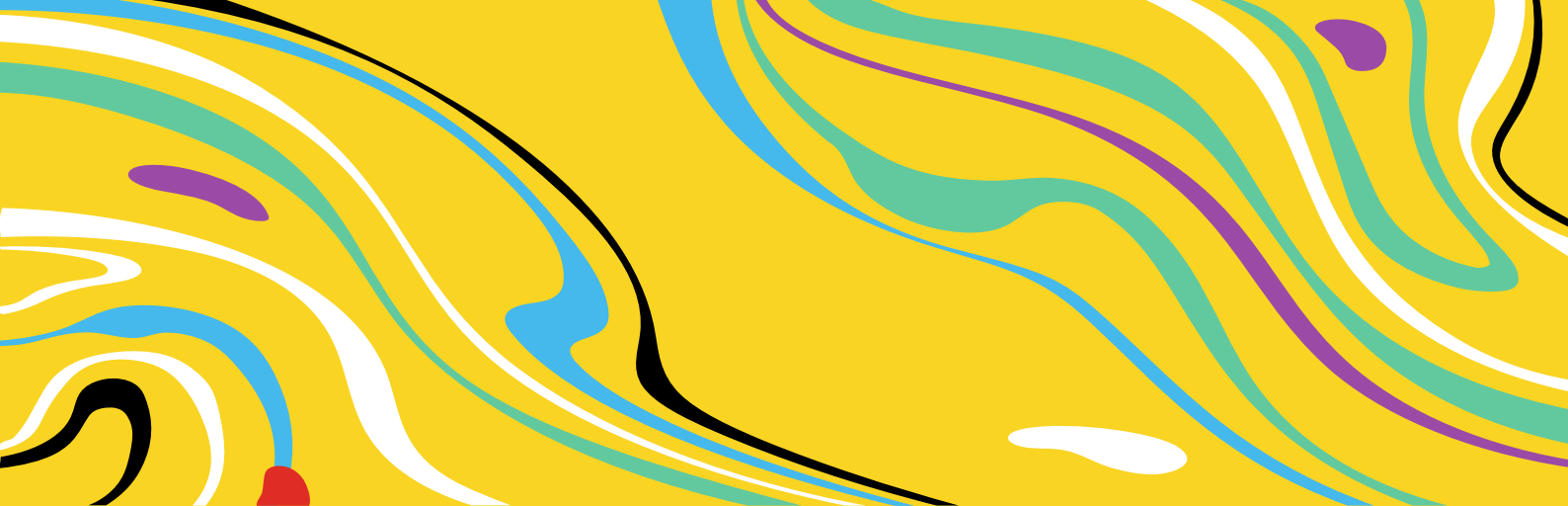
แนวทางการนำไป ปรับใช้ในพื้นที่

1. การใช้ระบบกลักน้ำแทนการใช้ปั๊มน้ำจากพลังงานไฟฟ้า
2. การตั้งกฎระเบียบการใช้น้ำ เพื่อให้เกิดความเข้มแข็ง
3. การจัดการบริหารการใช้น้ำให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด
4. การทำปุ๋ยหมัก PR เพื่อการลดรายจ่ายในครัวเรือนและได้
บริโภคอาหารที่ปลอดภัย
5. การทำบันชีครัวเรือนเพื่อการบริหารจัดการเงินในครอบครัว
6. การทำอาหารสัตว์เองเพื่อลดต้นทุน
7. การพัฒนาชีวิตแบบยั่งยืน
8. ถ่ายทอดความรู้ให้กับชุมชน
9. การสร้างความมั่นคงด้านอาหาร กินทุกอย่างที่ปลูก ปลูกทุกอย่าง
ที่กิน
10. การตั้งกลุ่มวิสาหกิจของชุมชน เพื่อการต่อรองกลุ่มพ่อค้าคน
กลางและการเสริมผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ในชุมชน
11. การนำไปปรับใช้ภายในครอบครัว
12. การสร้างความสามัคคีในชุมชน

การประเมินความพึงพอใจ ทต.หนองบัว อ.ไชยปราการ จ.เชียงใหม่

ประเด็นประเมิน	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง	ไม่ตอบ
เนื้อหาสาระวิชาเรียนในภาพรวม	89.13	10.87	-	-
ระยะเวลาตลอดหลักสูตร	78.26	21.74	-	-
ระยะเวลาในการเข้าฐานภาคปฏิบัติ	78.26	19.57	2.17	-
การเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้	80.43	19.57	-	-
วิทยากรมีความรู้	89.13	10.87	-	-
สถานที่อบรม	91.30	8.70	-	-
สถานที่พัก	82.61	15.22	2.17	-
อาหารและเครื่องดื่ม	86.96	10.87	2.17	-

หมายเหตุ : มีผู้ส่งแบบประเมิน 46 คน จากผู้เข้าร่วมทั้งหมด 59 คน

องค์การบริหารส่วนตำบลศรีดงเย็น

หลักสูตรที่ 1 รุ่นที่ 1/25

วันที่ 30 – 31 มกราคม 2562

หลักสูตรอบรม การเรียนรู้ประสบการณ์การประยุกต์ใช้

แนวพระราชดำริ โครงการร้อยใจรักษ์

หลักสูตรที่ 1 รุ่นที่ 1/25 วันที่ 30 – 31 มกราคม 2562 ผู้เข้าร่วมอบรม 59 คน
จาก อบต.ศรีดงเย็น อ.ไชยปราการ จ.เชียงใหม่

นายปิติธรรม ฐิติมนตรี ที่ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิ

สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ กล่าวผู้เข้าอบรม ซึ่งประกอบไปด้วยผู้แทนจากส่วนราชการของอำเภอ ผู้บริหารท้องถิ่น ส.อบต. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำชุมชนจากองค์การบริหารส่วนตำบลศรีดงเย็น อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้เข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การประยุกต์ใช้แนวพระราชดำริ ตามศาสตร์พระราชา

นอกจากนี้ยังได้ทำความเข้าใจกับผู้เข้าอบรมถึงประเด็นในการเรียนรู้ ซึ่งประกอบไปด้วย แนวทางการดำเนินการพัฒนาทางเลือกการเรียนรู้จากประสบการณ์เศรษฐกิจพอเพียง 4 ฐานการเรียนรู้ ได้แก่ ฐานการพัฒนาแหล่งน้ำ ฐานการพัฒนาอาชีพทางด้านเกษตร ทั้งพืชระยะสั้น ระยะยาว และฐานเรียนรู้ด้านปศุสัตว์ รวมทั้งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชาวบ้าน ที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องยาเสพติดและได้รับโอกาส จนสามารถเลิกเกี่ยวข้องกับยาเสพติดได้ในที่สุด

สิ่งที่คาดหวังในการอบรม คือ การมีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนจากทุกคน และการนำไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองอย่างเหมาะสมกับชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต และแก้ปัญหาของชุมชน โดยให้ชุมชนเป็นแกนหลักในการดำเนินงาน ในการมีส่วนร่วมของหมู่บ้านชุมชนจะมีองค์ประกอบที่สำคัญประกอบด้วย ผู้นำท้องถิ่น ท้องที่ ประชาชน และการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ ร่วมกันเป็นหนึ่งเดียวในการพัฒนาหมู่บ้านชุมชนที่ใช้ศาสตร์พระราชา และการพัฒนาทางเลือกเป็นหลักการแนวทางการพัฒนาให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

หลักการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน

นายพงษ์พัฒน์ เพิ่มการ เจ้าหน้าที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์บรรยายโดยมีเนื้อหาสาระสำคัญ คือ

1. การพัฒนาโดยยึดคนเป็นศูนย์กลาง โดยดูทั้งในเรื่อง เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อให้โอกาสและทางเลือกที่ดีให้ชาวบ้านสามารถช่วยเหลือตัวเองและอยู่กับชุมชนได้
2. การพัฒนาตามลำดับขั้น ซึ่งมี 3 ระยะ คือ ขั้นอยู่รอด จากการมีข้าวกินตลอดปี สามารถเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐาน และไม่สร้างหนี้เพิ่ม ขั้นพอเพียง คือ มีรายได้มั่นคงสามารถเพิ่มผลผลิตได้ และขั้นยั่งยืน คือ การมีเงินออม มีการรวมกลุ่ม และพึ่งพาตนเองได้
3. การพัฒนาเชิงพื้นที่ คือ การพัฒนาที่ครอบคลุมทุกมิติ ตลอดทั้งกระบวนการต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ โครงการร้อยใจรักษ์มีการสำรวจข้อมูลจริงร่วมกับหน่วยงานต่างๆ การคืนข้อมูล เพื่อให้ชาวบ้านรู้สาเหตุของปัญหาของตนเอง และประเมินความพร้อมของชาวบ้านในการสละแรงงาน
4. การวัดผลการพัฒนาที่ชาวบ้านได้อะไร โดยดูจากผลการพัฒนาเชิงพื้นที่ในแต่ละมิติ ที่ทำให้ผลผลิตของชาวบ้านเพิ่มขึ้นและนำไปสู่การสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้น

ฐานการเรียนรู้ 4 ฐาน ในพื้นที่แปลงสาธิต 75 ไร่

ฐานการเรียนรู้ที่ 1 การพัฒนาระบบน้ำ

เรียนรู้การบริหารจัดการน้ำ การกักเก็บน้ำโดยใช้อ่างพวง ชอยซีเมนต์ (Soil Cement) การปล่อยลงไปที่แปลงเกษตรด้วยระบบกัลกน้ำ การพัฒนาระบบน้ำใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน มีการประชุม และชาวบ้านต้องสละแรงงานการทำงาน บูรณาการร่วมกับหน่วยงานราชการ โดยที่โครงการฯ ออกค่าวัสดุอุปกรณ์ให้

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : ทำไมบ่อพวงถึงต้องใช้ปูนผสมดิน ไม่ใช่ปูนผสมหินทราย

ตอบ : เพื่อเป็นการลดต้นทุน โดยไม่จำเป็นต้องซื้อหินทรายและสะดวกต่อการขนวัสดุขึ้นที่สูง

ถาม : ท่อที่ต่อเพื่อนำน้ำจากบ่อพวงไปใช้จำเป็นต้องใช้ระยะ 25 - 30 เมตรหรือไม่

ตอบ : จำเป็นเพราะระยะของท่อจะมีผลต่อความแรงของน้ำ

ถาม : หากบ่อพวงพลาสติกชำรุดหรือฉีกขาดต้องดูแลรักษาอย่างไร

ตอบ : สามารถซ่อมแซมโดยการปะ หรือเปลี่ยนพื้นที่ชำรุด หากไม่เปลี่ยนอาจจะทำให้บ่อมีการรั่วซึมได้

ถาม : ขนาดบ่อพวงสันเขามีขนาดเท่าไร

ตอบ : ลึก 2.5 เมตร สโลป 45 องศา กว้าง 13X28 เมตร

ถาม : คณะกรรมการบริหารจัดการน้ำใช้น้ำฟรีหรือไม่

ตอบ : ไม่ได้ใช้ฟรี ต้องจ่ายค่ามิเตอร์น้ำตามกฎของหมู่บ้าน

ถาม : ระบบการกัลกน้ำสามารถนำน้ำขึ้นที่สูงได้หรือไม่

ตอบ : ระบบนี้ไม่สามารถดูดขึ้นที่สูงได้ เพราะเป็นการนำน้ำจากที่สูงลงมาที่ต่ำ กรณีจะนำน้ำจากที่ต่ำไปสูงจะเป็นการนำวิธีอื่นมาใช้แทนการกัลกน้ำ

ฐานการเรียนรู้ที่ 2

เกษตรพอเพียง พืชระยะยาวไม่ผล

เรียนรู้การปลูกไม้ผลระยะยาว เช่น เงาะ ทุเรียน ส้ม กาแฟ มะม่วง กล้วย ส้มโอ อาโวคาโด ฯลฯ โดยไล่ระดับตามความต้องการน้ำของพืช และความสูงของพื้นที่ เพื่อแก้ปัญหาผลผลิตของชาวบ้าน และสร้างรายได้ เป็นการจัดการแบบองค์รวม แบ่งพื้นที่เป็นป่าอนุรักษ์ ป่าใช้สอย เนินเขา ที่ดอน และที่นา นอกจากนี้ พัฒนาต่อยอดไม้ผลเดิมในพื้นที่ ได้แก่ พัฒนาคุณภาพมะม่วงน้ำดอกไม้เพื่อการส่งออก CP และดอยคำ เป็นแหล่งตลาดรับซื้อผลผลิตและการส่งเสริมปลูกกาแฟโรบัสต้า

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : ทำอย่างไรไม่ให้เปลี่ยไฟกินผลผลิตมะม่วงน้ำดอกไม้

ตอบ : ให้ทำการเคาะโดยใช้กระดาก เพื่อดูว่าเป็นแมลงศัตรูพืชชนิดใด ทำการใส่สารเคมีกำจัดชนิดนั้นๆ กำจัดอย่างสม่ำเสมอ ไม่ควรที่จะเปลี่ยนสารเคมีบ่อย ซึ่งจะทำให้เกิดอาการดื้อยา

ถาม : ผลผลิตมะม่วงน้ำดอกไม้ และมหาชนกที่ทาง CP โลตัส มารับซื้อต้องมีลักษณะอย่างไร

ตอบ : ผลผลิตต้องมีคุณภาพ ได้มาตรฐาน ที่สำคัญคือการควบคุมการใช้สารเคมีต้องห้ามที่ทาง CP โลตัส กำหนด

ถาม : มีวิธีพ่นสารเคมีกำจัดเพลี้ยไฟอย่างไร

ตอบ : ก่อนผลผลิตจะออกดอก หรือดอกกำลังจะบานให้ฉีดพ่นจากข้างใต้ โดยเลือกสารเคมีและกำหนดระยะเวลาการฉีดพ่นให้เหมาะสม เป็นเรื่องสำคัญยิ่ง

ถาม : ที่ธงปักไว้คือที่ที่ยึดใช้ไหม

ตอบ : พื้นที่ของชาวบ้านที่ปลูกกาแฟโรบัสต้า ที่ได้รับการสนับสนุนจากโครงการ ซึ่งการปลูกต้นไม้ตามสี่ของธง จะมีต้นจั่วแดง เหลืองอินเดีย ทางนกงู เพื่อให้ร่มเงากับต้นกาแฟโรบัสต้า

ฐานการเรียนรู้ 4 ฐาน ในพื้นที่แปลงสาธิต 75 ไร่

ฐานการเรียนรู้ที่ 3 ความมั่นคงทางอาหาร ข้าว พืชอายุสั้น 1 ไร่ 1 แสน

การเพิ่มผลผลิตข้าว ข้าวพันธุ์อูโตเป็นพันธุ์ท้องถิ่น โดยใช้สารชีวภัณฑ์เพื่อเพิ่มผลผลิตข้าว ซึ่งจากเดิมได้ 600 กิโลกรัม/ไร่ เปลี่ยนมาเป็น 800 -1,000 กิโลกรัม/ไร่ มีการทำการเกษตรผสมผสานแบบครบวงจร (1 ไร่ 1 แสน) เป้าหมาย คือ อยากรู้ให้คนที่ไม่มีพื้นที่ทำกิน มาทดลองทำแปลงเกษตรผสมผสานในพื้นที่ 1 ไร่ มีการปรับปรุงดินด้วยการหมักดินและปลูกพืชสลับหมุนเวียนกัน ทั้งพืชระยะสั้น ระยะยาว และการทำปุ๋ยสัตว์

? การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : ข้าวพันธุ์อูโต เป็นข้าวเจ้าหรือข้าวเหนียว

ตอบ : ข้าวเจ้า

ถาม : พืชที่ปลูกแซมเป็นพืชชนิดใดบ้าง

ตอบ : ถั่ว กล้วยเต้า ผักกาด ผักกวางตุ้ง คื่นห่อ

ถาม : พืชหลังนาจะปลูกอะไรในพื้นที่นี้

ตอบ : ส่วนใหญ่จะเป็นการปลูกพืชทองญี่ปุ่น

ถาม : พืชที่โครงการปลูกหลักๆ แล้วนำเมล็ดพันธุ์หรือพันธุ์ปลูกมาจากที่ไหน

ตอบ : โครงการหลวงหมอกจำ่ม

ถาม : พืชที่เพาะปลูกนำไปขายที่ไหน

ตอบ : ขายในตลาดโครงการร้อยใจรักษ์ และส่งเข้าโรงครัวโครงการร้อยใจรักษ์

ถาม : ปุ๋ย PR ต้องใช้การหมักกี่วันถึงจะนำมาใช้ได้

ตอบ : หมักไว้ 1 อาทิตย์ สามารถนำมาใช้ได้เลย

ถาม : ข้าวอูโตมีขายที่อื่นไหมนอกจากชุมชนและโครงการ

ตอบ : ข้าวอูโตมีการทดลองปลูกที่อื่น แต่ก็ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพเท่าของคนที่ชุมชน เนื่องจากเป็นข้าวที่ผลิตในหมู่บ้านเมืองงามมาได้ 60 กว่าปี เป็นข้าวดั้งเดิม ที่เมืองงามจึงเด่นเรื่องการผลิตข้าวพันธุ์อูโตที่มีคุณภาพ รสชาติอร่อย

ฐานการเรียนรู้ที่ 4 การทำปุ๋ยสัตว์

การส่งเสริมปุ๋ยสัตว์ เริ่มจากการสำรวจความต้องการของชุมชนว่าต้องการเลี้ยงสัตว์ประเภทใด การส่งเสริมประกอบด้วยสนับสนุนพันธุ์สัตว์ให้แก่ชุมชน ได้แก่ ไก่ดำภูพาน เป็ดกากีแคมเบลล์ ส่งเสริมกองทุนอาหารสัตว์ โดยถ่ายทอดความรู้การทำอาหารสัตว์เพื่อลดต้นทุนค่าอาหาร กองทุนวัคซีน ให้ชาวบ้านทำวัคซีนเอง เพื่อลดปริมาณการตายของสัตว์

? การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : เป็ดไข่ ออกไข่เฉลี่ยวันละกี่ฟอง

ตอบ : เป็ด 40 ตัวที่เลี้ยงอยู่ในโครงการ ออกไข่วันหนึ่งใน 40 ตัว อยู่ที่วันละ 25 ฟอง

ถาม : ไก่ดำภูพาน โครงการนำพันธุ์มาจากไหน

ตอบ : นำมาจากสกลนคร

ถาม : ทำไมที่โครงการถึงส่งเสริมการเลี้ยงหมูดำ

ตอบ : ชาวบ้านบริเวณนี้นำหมูดำ ไก่ดำ ไปใช้ในการประกอบพิธีกรรมตามประเพณี ทางโครงการจึงได้นำหมูดำมาส่งเสริมให้กับชาวบ้านได้เลี้ยงเอง ชาวบ้านจะได้ไม่ต้องไปหาซื้อจากที่อื่น

ถาม : มีวิธีการอย่างไรที่สามารถเพิ่มผลผลิตไข่เป็ดให้มีปริมาณที่สูงกว่าปกติ

ตอบ : อัตราส่วนการทำ หนุ่เนเปียร์ 10 โล/37 ตัว เศษอาหารเหลือจากโครงการ อาหารเป็ดไข่ 1 กก.

ถาม : เป็ดหรือไก่ของโครงการให้หัวอาหารอย่างเดียวหรือไม่

ตอบ : การเลี้ยงไก่หรือเป็ดไข่ โดยการให้อาหารสำหรับไก่หรือเป็ดไข่เป็นอาหารสำเร็จรูปผสมกับหนุ่เนเปียร์ และเศษอาหารที่ทานเหลือจากโครงการ

ถาม : การส่งเสริมด้านปุ๋ยสัตว์ เลี้ยงเป็ด ไก่ เมื่อได้ผลผลิตแล้วชาวบ้านนำไปขายที่ไหน

ตอบ : นำมาขายให้โครงการฯ เนื่องจากโครงการฯ จะมีการทำอาหารให้พนักงานกินทุกวัน

แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

นางรัชนิ เป็นชาวบ้านห้วยสำนที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งการค้าและเสพ แต่เป็นผู้ใช้เงินที่ได้จากการค้ายาเสพติด ไม่เคยทำงานหาเงินเอง มีญาติพี่น้องและเพื่อนฝูงให้เงินใช้ตลอด ใช้ชีวิตสุขสบาย เมื่อผู้มีอิทธิพลถูกจับตัวไปและโครงการร้อยใจรักษ์เข้ามา เป็นการเปิดโอกาสให้ชาวบ้านมีสิทธิมีเสียงมากขึ้น หมู่บ้านเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ตอนนี้ทำงานเป็นลูกจ้างโครงการรายวัน ก็ใช้เงินประหยัด แต่ก็ภูมิใจที่หาเงินมาเลี้ยงครอบครัวได้ด้วยตนเอง

นายส่องแสง : สาเหตุที่ติดยาเริ่มจากเสพยาตามพ่อ เคยถูกจับติดคุก 2 ปี 6 เดือน ข้อหาครอบครองยาบ้า 25 เม็ด และเคยฆ่าตัวตายเพราะความกดดันจากพี่น้อง ได้กินยาฆ่าแมลงยาฆ่าหญ้าแต่รอดมาได้ เมื่อโครงการเข้ามาสมัครใจเข้าร่วมเป็นอาสาทำดี จุดเปลี่ยนที่อยากจะทำจริงเพราะอยากเปลี่ยนแปลงตัวเอง และอยากจะทำความดี ตอนนี้เข้ามาทำงานเป็นลูกจ้างโครงการฯ ชีวิตเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

นายมานิต : เป็นคนสุพรรณบุรี มาได้แฟนบ้านยะลา สาเหตุที่เสพยา เนื่องจากเครียดกับปัญหาชีวิต เข้าร่วมโครงการครั้งแรก โดยได้รับคำแนะนำจากคนรอบข้าง อีกทั้งตนสนใจเข้าอาสาสมัครบำบัด หลังจากเสร็จสิ้นการบำบัดคนในชุมชนให้การต้อนรับอย่างดี วางแผนชีวิตว่าจะสร้างบ้านให้เสร็จและเก็บเงินเพื่ออนาคตของลูก

นายสมบุญ : ติดยาเพราะคบเพื่อนที่ไม่ดี เพื่อนจะไม่ให้เข้ากลุ่มถ้าไม่เสพด้วย เริ่มเสพมาตั้งแต่อายุ 13 เสพกัญชาผงขาว เคยบำบัดหลายครั้งแต่ก็กลับทำเหมือนเดิม เพราะสภาพแวดล้อมรอบข้างเหมือนเดิม การเข้าร่วมโครงการอาสาทำดี มีพี่ๆ ทหารเป็นผู้ดูแลที่ดี และมีหมอดูแลที่ดี พี่เพื่อนรอบข้างให้กำลังใจ ปัจจุบันครอบครัวให้อภัย คนรอบข้างให้กำลังใจ และให้โอกาสในการเริ่มต้นชีวิตใหม่

คำถามจากผู้เข้าร่วม
จากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์
กับผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

ถาม : แหล่งซื้อขายยาเสพติดรับมาจากที่ไหน

ตอบ : ซื้อมาจากประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งจะมีราคาต้นทุนที่ต่ำมาก โดยผู้ซื้อกับผู้ขายนั้นจะไม่พบกันโดยตรง อาจทำการติดต่อซื้อผ่านโทรศัพท์ หรือมีพ่อค้าคนกลางติดต่อให้ จากนั้นจึงจะมีผู้ส่งมาส่งสินค้าถึงที่หมายเอง

ถาม : อาการสังเกตเบื้องต้นของผู้ที่เสพยาเสพติด เราจะมีวิธีการสังเกตอย่างไร

ตอบ : อาการจะแสดงออกอย่างเห็นได้ชัด เช่น ลูกลึกลุกลน เดินวนไม่นั่งอยู่กับที่ ไม่กล้าสบตาผู้อื่น

ถาม : ปัจจุบันราคายาบ้าที่ขายทั่วไป มีราคาประมาณกี่บาท

ตอบ : ยาบ้าในราคาต้นทุนจะตกอยู่เม็ดละ 15 บาท และขายปลีกเม็ดละ 50 – 100 บาท ตามแหล่งพื้นที่

ถาม : ปฏิกริยาตอบสนอง เมื่อเสพยาในปริมาณมากๆ จะเป็นอย่างไร

ตอบ : จะมีอาการตื่นตัวอยู่เสมอ มีความรู้สึกอยากทำลายบางสิ่งบางอย่างตลอดเวลา หรือในบางคนที่มีอาการหลอน อาจเกิดจากการมีปัญหาด้านสุขภาพจิต หรือ มีเรื่องเครียดในจิตใจมาก่อนแล้ว

ถาม : หากผู้มีอิทธิพลกลับมา แล้ววงจรของการค้ายาจะกลับมาเป็นแบบเดิมหรือไม่

ตอบ : เมื่อถึงเวลานั้น ชาวบ้านจะมีอาชีพที่สุจริตทำ และมีความภาคภูมิใจที่ตัดขาดจากวงจรดังกล่าวได้ เปรียบเสมือนเป็นเกราะป้องกันตัวของชุมชน ซึ่งคาดว่าจะมีความเข้มแข็งมากพอที่ผู้มีอิทธิพลจะเข้ามาไม่ผลต่อชุมชนอีกครั้ง

บทบาทของภาคราชการกับการดำเนินการโครงการร้อยใจรักษ์

นายไมตรี ดวงใจ ปลัดอำเภอแม่สาย ได้เกริ่นนำโครงการร้อยใจรักษ์ และได้แนะนำนายดวงแก้ว ยานทา ผู้ใหญ่บ้านเมืองงามเหนือ ในการนำเสนอแผนงานการดำเนินโครงการในระยะที่ผ่านมา และได้บรรยายถึงความเป็นมาเหตุผลที่เข้าร่วมการดำเนินโครงการ ดังนี้

นายดวงแก้ว ยานทา ผู้ใหญ่บ้านเมืองงามเหนือ ก่อนมีโครงการฯ เข้ามาในพื้นที่ ในชุมชนมีปัญหากลุ่มผู้มีอิทธิพลและยาเสพติดอยู่ในระดับรุนแรง ทำให้คนในชุมชนเกิดความเดือนร้อนในการใช้ชีวิตมาก หลังจากโครงการเข้ามาดำเนินการมีหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาเป็นจำนวนมาก ทั้งส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และได้จัดประชุม เพื่อหาความร่วมมือในการดำเนินการ ซึ่งมีชาวบ้านเข้าร่วมมากกว่า 80% และที่ประชุมเห็นด้วยที่จะเข้าร่วมโครงการร้อยใจรักษ์ทั้งหมด ในการดำเนินการช่วงแรกมีบ้านห้วยसान หมู่ที่ 10 เข้าร่วมโครงการ ต่อมามีการดำเนินการต่ออีก 3 หมู่บ้าน และเข้าร่วมการพัฒนาโครงการเป็นต้นแบบการพัฒนาาร่วมกัน ในช่วงขั้นแรกของการดำเนินการ คือ การศึกษาข้อมูลพื้นที่ สำรวจข้อมูลเศรษฐกิจสังคม หลังจากนั้นได้รวบรวมข้อมูลแล้วคืนข้อมูลให้กับชาวบ้าน แต่ทางโครงการฯ ได้จัดกระบวนการในการค้นหาปัญหาที่ต้องการให้มีการแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยการประชุมซึ่งในเวทีการประชุม ได้มีหลายหน่วยงานเข้าร่วมรับฟัง และได้เสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา จากการจัดเวทีประชุมทำให้ได้แนวทางในการแก้ไข ดังนี้ ปัญหาความเป็นอยู่ ปัญหาอาชีพ และปัญหาสุขภาพ หลังจากรับทราบปัญหาแล้วหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ดำเนินการประชุมจัดทำกฎระเบียบหมู่บ้าน เพื่อการบังคับใช้ในหมู่บ้านให้สำเร็จ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม และได้ดูแลกันเอง

ยกตัวอย่างปัญหายาเสพติด ผู้ติดยาเสพติดมีการสร้างกฎระเบียบชุมชน มีบทลงโทษตามลำดับ ดังนี้

1. ผู้เสพยาเสพติดที่ถูกจับได้ในระยะที่ 1 คือ จะโดนตักเตือน และต้องเข้ารับการบำบัด
2. ผู้เสพยาเสพติดที่ถูกจับได้ในระยะที่ 2 คือ จะปรับผู้ปกครอง 5,000 บาท และส่งเข้ารับการบำบัด
3. ผู้เสพยาเสพติดที่ถูกจับได้ในระยะที่ 3 คือ จะปรับกรรมการหมู่บ้าน 10,000 บาท พร้อมส่งเข้ารับการบำบัด
4. ผู้เสพยาเสพติดที่ถูกจับได้ในระยะที่ 4 คือ แจ้งความดำเนินคดีตามกฎหมาย
5. ขับไล่ออกจากหมู่บ้าน

ท้ายที่สุดได้ฝากหมู่บ้านเครือข่ายพื้นที่ที่ข้างเคียงโครงการฯ ได้นำต้นแบบการพัฒนาของโครงการฯ ทั้ง 4 หมู่บ้าน นำไปปรับใช้ในการพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่ ซึ่งในปัจจุบันโครงการฯ ได้มีการขยายผลแหล่งน้ำจำนวน 11 หมู่บ้าน ในพื้นที่ตำบลท่าตอน

สรุปกิจกรรมและมอบการบ้าน

นายปิติธรรม ฐิตมนตรี ที่ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิ สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ให้ข้อคิดแก่คณะผู้เข้าอบรมทั้ง 59 คน โดยได้เปรียบเทียบให้เห็นถึงความสำคัญขององค์ความรู้ที่ผู้เข้าอบรมได้รับในระยะเวลา 2 วัน 1 คืน นั้นน้อยมากหากเปรียบเทียบกับองค์ความรู้ในสิ่งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชการที่ 9 ได้ทำมาและได้เน้นย้ำถึงหลักคิดและแนวทางการพัฒนาตามศาสตร์พระราชา **“เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”** ในการใช้องค์ความรู้ 6 มิติ ได้แก่ มิติน้ำ มิติดิน มิติเกษตร มิติป่า มิติสิ่งแวดล้อมและมิติพลังงานทดแทน ไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับภูมิสังคมในการแก้ปัญหาของชุมชนเยาวชนและครอบครัว และได้เชื่อมโยงการอบรมแลกเปลี่ยนในครั้งนี้กับหลักทรงงาน ในหัวข้อ **“การระเบิดจากข้างใน”** ในการนำสิ่งที่ได้เห็น ได้เรียนรู้ ได้ฟัง จากโครงการฯ ไปต่อยอดการพัฒนาในพื้นที่ สร้างโอกาสให้คนในชุมชนและอีกข้อคือ **“ขาดทุนคือกำไร”** การที่ได้มาเรียนรู้แม้จะเสียเวลาแต่ได้สิ่งที่มีค่ากลับไป

ได้มอบการบ้านให้ผู้เข้ารับการอบรม 2 ข้อ คือ 1) ให้คัดเลือกผู้เข้าอบรมที่มาในรุ่นนี้ให้เหลือ 20 คน เพื่อมาฝึกปฏิบัติในหลักสูตรที่ 2 ระยะเวลา 5 วัน 4 คืน และ 2) ให้เสนอโครงการแก้ไขปัญหาความต้องการของหมู่บ้าน/ชุมชน โดยมีหลักเกณฑ์ในการเสนอโครงการ คือ โครงการต้องมาจากปัญหาและความต้องการของชุมชน ซึ่งผ่านความเห็นชอบจากการประชาคม มีส่วนร่วมของ อปท. โดยใช้บของ อปท.เป็นหลัก ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านสละแรงงาน สถาบันปิดทองหลังพระฯ มีงบประมาณร่วมสมทบบางส่วน และสามารถ

สรุปกิจกรรมการอบรม

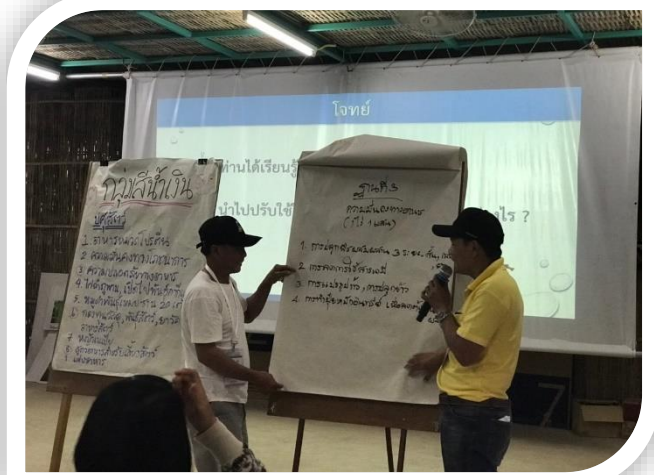
สิ่งที่ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้ คือ กระบวนการที่เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน การเรียนรู้ประสบการณ์งานพัฒนา 4 ฐาน ซึ่งหัวใจสำคัญ คือ การพัฒนาระบบน้ำ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในพื้นที่ ทำให้เห็นได้ว่า หากไม่แก้ไขเรื่องเหล่านี้ ก็จะไม่สามารถพัฒนาได้ เมื่อท่านกลับไปแล้วขอให้ทบทวนขั้นตอน **“เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”** ซึ่งหลักสูตรนี้ได้เรียนรู้แค่เข้าใจ ต่อไปจะเป็นกระบวนการเข้าถึง ซึ่งอยู่ในหลักสูตรที่สอง ท่านต้องกลับไปดูข้อมูลในพื้นที่และมาฝึกปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่การเสนอโครงการต่อไป

สิ่งที่ได้เรียนรู้ และการนำไปปรับใช้ในพื้นที่จากการอบรม

สิ่งที่ได้เรียนรู้

1. การบริหารจัดการพื้นที่แบบองค์รวม โดยการแบ่งพื้นที่ออกเป็น 4 ลักษณะ เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า
2. การตั้งสหกรณ์เพื่อสร้างอำนาจการต่อรอง
3. การสร้างความมั่นคงทางอาหาร เพื่อลดรายจ่ายในครัวเรือนจนเกิดความมั่นคง
4. ความปลอดภัยทางอาหาร โดยการใช้สารชีวภัณฑ์ในการดูแลรักษาพืช เพื่อลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิตข้าว และพัฒนาคุณภาพผลผลิต
5. การสร้างกองทุนพันธุ์สัตว์ กองทุนอาหารสัตว์ กองทุนยา และกองทุนวัสดุอุปกรณ์ เพื่อพัฒนาปศุสัตว์แบบครบวงจร
6. การนำพืชไปเลี้ยงปลา เพื่อลดต้นทุนการเลี้ยงปลา
7. การจัดสรรพื้นที่ปลูกพืชในพื้นที่ 1 ไร่เป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว เพื่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มขึ้น โดยการใช้ประโยชน์จากพื้นที่จำกัดให้เกิดความคุ้มค่ามากที่สุด
8. การเรียนรู้วิธีการปลูกพืชผสมผสานไปปรับใช้ในชุมชน
9. การทำอาหารสัตว์ โดยใช้วัตถุดิบทางการเกษตรผสมกับหัวอาหาร เพื่อเพิ่มผลผลิตทางปศุสัตว์
10. วิธีการใช้ระบบกักน้ำในชุมชน
11. มาตรการเกี่ยวกับการจัดการระบบน้ำภายในหมู่บ้าน
12. การหาตลาดรองรับผลผลิตทางการเกษตรของชุมชน
13. การประสานในหน่วยภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อการบูรณาการการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ
14. ทักษะการเรียนรู้เกี่ยวกับด้านการเกษตรและปศุสัตว์
15. การใช้หญ้าเนเปียร์ที่มีโภชนาการด้านโปรตีนสูง เป็นอาหารสัตว์ เพื่อลดต้นทุนการผลิตสัตว์
16. การทำบัญชีครัวเรือน พร้อมทั้งนำไปขยายผลในหมู่บ้านได้
17. การดำเนินตามแนวทางตามพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง
18. การปลูกพันธุ์ข้าวโอโต และการใช้ปุ๋ยหมักชีวภาพ เพื่อเพิ่มผลผลิตข้าว และราคาข้าวให้สูงขึ้น
19. แนวทางการสร้างรายได้ให้กับชาวบ้านในชุมชน
20. การสร้างความสามัคคีสามัคคีให้กับชาวบ้านในชุมชน

สิ่งที่ได้เรียนรู้ และการนำไปปรับใช้ในพื้นที่จากการอบรม

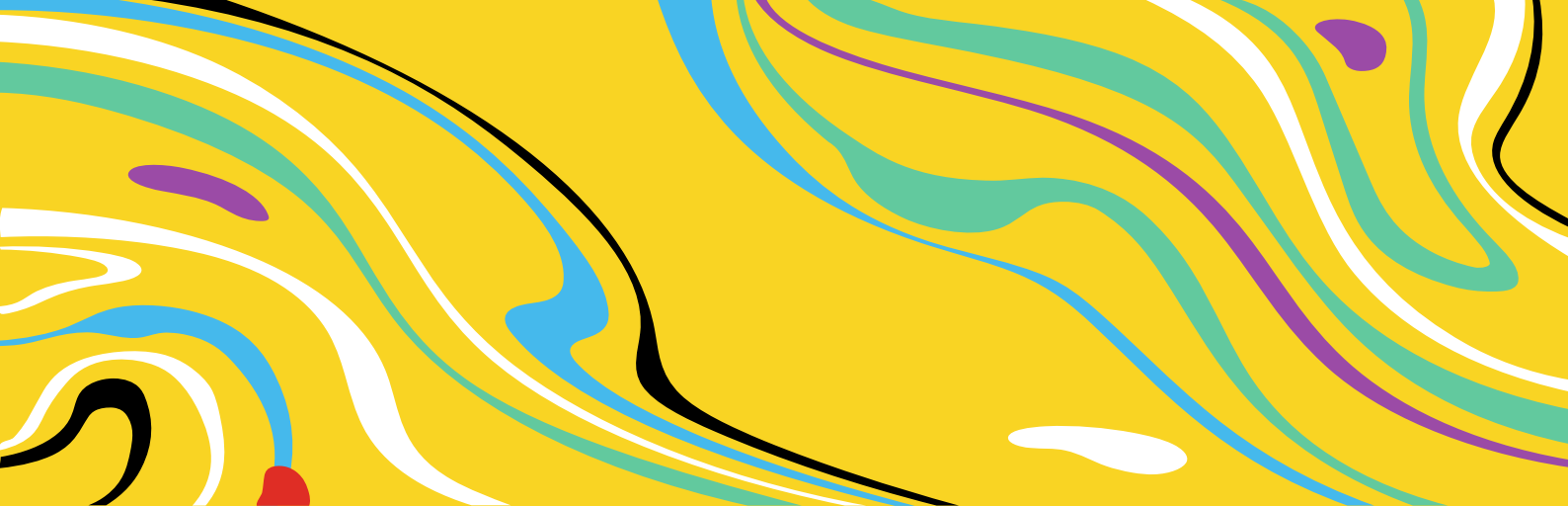
แนวทางการนำไป ปรับใช้ในพื้นที่

1. นำแนวทางการพัฒนาเพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพไปปรับใช้
2. แนวทางการรวมกลุ่ม เพื่อสร้างอำนาจในการต่อรองกับพ่อค้าคนกลาง
3. การทำกองทุนพันธุ์สัตว์ เช่น เป็ดไข่ ไก่เนื้อ ไปปรับใช้ในชุมชน รวมถึงการแปรรูปผลผลิตที่ได้
4. แนวทางการพัฒนาบุคลากรแบบครบวงจรไปปรับใช้
5. การทำปุ๋ยหมักใช้เองเพื่อลดต้นทุนการผลิต พร้อมทั้งการใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยการปลูกพืชหลังนา
6. นำองค์ความรู้ที่ได้ไปเผยแพร่ให้คนในชุมชนได้รับทราบ
7. การตั้งกลุ่มเพื่อการต่อลงราคาผลผลิตและสามารถลดค่าปุ๋ยหรือต่างๆ ได้
8. การนำไปปรับใช้ตามสภาพภูมิสังคมของแต่ละพื้นที่ แต่ละชุมชน

การประเมินความพึงพอใจ อบต.ศรีดงเย็น อ.ไชยปราการ จ.เชียงใหม่

ประเด็นประเมิน	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง	ไม่ตอบ
เนื้อหาสาระวิชาเรียนในภาพรวม	95.35	4.65	-	-
ระยะเวลาตลอดหลักสูตร	88.37	11.63	-	-
ระยะเวลาในการเข้าฐานภาคปฏิบัติ	93.02	4.65	-	2.33
การเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้	93.02	6.98	-	-
วิทยากรมีความรู้	97.67	2.33	-	-
สถานที่อบรม	95.35	4.65	-	-
สถานที่พัก	97.67	2.33	-	-
อาหารและเครื่องดื่ม	86.05	13.95	-	-

หมายเหตุ มีผู้ส่งแบบประเมิน 43 คน จาก 59 คน

องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ทะลบ

หลักสูตรที่ 1 รุ่นที่ 1/26

วันที่ 1 – 2 กุมภาพันธ์ 2562

หลักสูตรอบรม การเรียนรู้ประสบการณ์การประยุกต์ใช้ แนวพระราชดำริ โครงการร้อยใจรักษ์

หลักสูตรที่ 1 รุ่นที่ 1/26 วันที่ 1 – 2 กุมภาพันธ์ 2562 ผู้เข้าร่วมอบรม 60 คน
จาก อบต.แม่ทะลบ อ.ไชยปราการ จ.เชียงใหม่

นายนิคม ศิริสิงห์สังชัย ที่ปรึกษาสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ กล่าวถึงการดำเนินงานที่ผ่านมาของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ และมูลนิธิปิดทองหลังพระฯ ที่มีประสบการณ์การทำงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในหลายๆ พื้นที่ และกล่าวถึงโครงการร้อยใจรักษ์ว่า เป็นโครงการที่ทำในพื้นที่บ้านห้วยसानและหมู่บ้านใกล้เคียงอีก 3 หมู่บ้าน ซึ่งเป็นพื้นที่ที่รู้จักว่าเป็นสนามการค้า และลำเลียงยาเสพติดอันดับต้นของประเทศ พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา มีพระดำริว่า หากไม่ให้ความช่วยเหลือก็ต้องมีอาชีพที่ไม่ผิดกฎหมายให้เขาทำ โดยต้องฝึกอาชีพให้เขามีทางเลือกในการทำงานที่สุจริต ดังนั้นมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ จึงได้ทำการพัฒนาทางเลือกในพื้นที่นี้ โดยพัฒนาคนและให้องค์ความรู้ในการพัฒนาอาชีพ ต่อมาได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการโครงการร้อยใจรักษ์ มีพลอากาศเอกประจิน จั่นตอง รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นประธาน คณะกรรมการมีนโยบายให้ขยายผลโครงการฯ ไปสู่พื้นที่อำเภอชายแดนใน 4 จังหวัด คือ เชียงใหม่ เชียงราย พะเยา และแม่ฮ่องสอน รวม 19 อำเภอ

หลักการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน

นายพงษ์พัฒน์ เพิ่มการ เจ้าหน้าที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ บรรยายโดยมีเนื้อหาสาระสำคัญ คือ

1. การพัฒนาโดยยึดคนเป็นศูนย์กลาง โดยดูทั้งในเรื่องเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อให้โอกาสและทางเลือกที่ดีให้ชาวบ้านสามารถช่วยเหลือตัวเองและอยู่กับชุมชนได้
2. การพัฒนาตามลำดับขั้น ซึ่งมี 3 ระยะ คือ ขั้นอยู่รอด จากการมีข้าวกินตลอดปี สามารถเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานและไม่สร้างหนี้เพิ่ม ขั้นพอเพียง คือ มีรายได้มั่นคงสามารถเพิ่มผลผลิตได้ และขั้นยั่งยืน คือ การมีเงินออม มีการรวมกลุ่มและพึ่งพาตนเองได้
3. การพัฒนาเชิงพื้นที่ คือ การพัฒนาที่ครอบคลุมทุกมิติตลอดทั้งกระบวนการต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ โครงการร้อยใจรักษ์มีการสำรวจข้อมูลจริงร่วมกับหน่วยงานต่างๆ การคืนข้อมูล เพื่อให้ชาวบ้านรู้สาเหตุของปัญหาของตนเอง และประเมินความพร้อมของชาวบ้านในการสละแรงงาน
4. การวัดผลการพัฒนาที่ชาวบ้านได้อะไร โดยดูจากผลการพัฒนาเชิงพื้นที่ในแต่ละมิติ ที่ทำให้ผลผลิตของชาวบ้านเพิ่มขึ้นและนำไปสู่การสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้น

ฐานการเรียนรู้ 4 ฐาน ในพื้นที่แปลงสาธิต 75 ไร่

ฐานการเรียนรู้ที่ 1 การพัฒนาระบบน้ำ

เรียนรู้การบริหารจัดการน้ำ การกักเก็บน้ำโดยใช้อ่างพวง ซอยซีเมนต์ (Soil Cement) การปล่อยลงไปที่แปลงเกษตรด้วยระบบ กาลักน้ำ การพัฒนาระบบน้ำใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของคนใน ชุมชน มีการประชุม และชาวบ้านต้องสละแรงการทำงานแบบ บูรณาการร่วมกับหน่วยงานราชการ โดยที่โครงการฯ ออกค่าวัสดุ อุปกรณ์ให้

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

คำถาม : แนวท่อที่ต่อมาที่อ่างพวง ระยะทาง 14 กม. ใช้หรือไหม?

ตอบ : ใช่ ต่อเข้าแท็งค์ในบ้านห้วยसान เป็นน้ำอุปโภค บริโภค แล้ว ต่อมาที่อ่างพวงเพื่อใช้ในการเกษตรรอบๆโครงการ

คำถาม : หากท่อแตกหรือน้ำไม่ไหลในระหว่างการส่งน้ำ จะมีวิธีการ แก้ไขปัญหาเหล่านั้นอย่างไร?

ตอบ : ในส่วนของการส่งน้ำไปยังพื้นที่ต่างๆ ได้วางระบบการติดตั้ง วาล์วน้ำในแต่ละจุดไว้ เพื่อให้ช่างที่ดูแลระบบส่ง สามารถไป แก้ไขปัญหาในพื้นที่ได้ทันที

ประเด็นแลกเปลี่ยน : นายวิชณชัย ปัญปือ รองนายก อบต. แม่ทะลบ ได้แลกเปลี่ยนว่าในพื้นที่ อบต. แม่ทะลบ หมู่ที่ 1,3,4 และ 5 ส่วนใหญ่จะใช้น้ำจากเขื่อนแม่ทะลบหลวง ทำให้ไม่ประสบปัญหา ขาดแคลนน้ำในพื้นที่เหล่านี้ แต่ในส่วนของหมู่ที่ 2 และ 6 จะประสบ ปัญหาขาดแคลนน้ำบ่อยครั้ง เพราะมีพื้นที่อยู่บนต้นน้ำ ดังนั้น ในการ ทำเกษตรจึงใช้เพียงน้ำฝนในการเพาะปลูก หรือ หากต้องการใช้น้ำ จากเขื่อนจำเป็นต้องสูบน้ำขึ้นมา ทำให้มีรายจ่ายและใช้ทุนค่อนข้าง สูงในการส่งน้ำเข้าพื้นที่เกษตร

ประเด็นแลกเปลี่ยน : นายยุทธชัย บุทะ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ที่ 4 ซึ่งมีประสบการณ์ในเรื่องระบบการจัดการน้ำประปา ภูเขาในชุมชนได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ให้หมั่นทำการตรวจสอบ และเผื่อระวังการใช้ท่อ PE ในช่วงฤดูแล้ง เนื่องจากในช่วงฤดู นี้จะพบปัญหาตัวต้นเจาะท่อเพื่อกินน้ำ ซึ่งอาจทำให้เกิดความ เสียหายแก่ท่อได้ มีวิธีการป้องกัน คือ การจุดประทัดหรือดิน ระเบิดไล่ตัวต้นให้พ้นจากบริเวณท่อลำเลียงน้ำ เพื่อลดความ เสี่ยงอันเกิดจากสัตว์กัดแทะได้

ฐานการเรียนรู้ที่ 2

การจัดการพื้นที่แบบองค์รวม

เรียนรู้การปลูกไม้ผลระยะยาว เช่น เงาะ พุเรียน ส้ม กาแฟ มะม่วง กล้วย ส้มโอ อาโวคาโด ฯลฯ โดยไล่ระดับ ตามความต้องการน้ำของพืช และความสูงของพื้นที่ เพื่อ แก้ไขผลผลิตของชาวบ้านและสร้างรายได้ เป็นการ จัดการแบบองค์รวม แบ่งพื้นที่เป็นป่าอนุรักษ์ ป่าใช้สอย เนินเขา ที่ดอน และที่นา นอกจากนี้ พัฒนาต่อยอดไม้ผล เดิมในพื้นที่ ได้แก่ พัฒนาคุณภาพมะม่วงน้ำดอกไม้เพื่อการ ส่งออก CP และดอยคำ เป็นแหล่งตลาดรับซื้อผลผลิตและ การส่งเสริมปลูกกาแฟโรบัสต้า

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

คำถาม : ในพื้นที่โครงการร้อยใจรักนี้ เป็นของรัฐใช้หรือไม่?

ตอบ : เป็นพื้นที่ของชาวบ้าน ทางโครงการได้มีการส่งเสริม และจ่ายค่าเช่าพื้นที่เป็นรายปี เพื่อทดลองการปลูกพืชแบบผสมผสาน และเป็นศูนย์การเรียนรู้ของโครงการ

คำถาม : ในช่วงที่ทางโครงการฯ ทำการเช่าพื้นที่ของชาวบ้าน ชาวบ้านจะไม่สูญเสียรายได้ใช้หรือไม่?

ตอบ : ไม่สูญเสีย นอกเหนือจะได้รับรายได้จากการเช่าพื้นที่แล้ว ชาวบ้านยังได้รับค่าจ้างแรงงานเป็นรายวันในโครงการอีก

คำถาม : ต้นมะม่วงที่มีอายุมาก และต้นสูงจะสามารถเสียยอดพันธุ์ได้หรือไม่?

ตอบ : ทำได้ โดยในขั้นแรกต้องทำการตัดแต่งทรงพุ่ม (ทำสาว) ของต้นมะม่วงก่อน จากนั้นจึงค่อยเสียยอดพันธุ์

คำถาม : การใช้ระบบการปั้มน้ำโดยใช้แผงโซล่าเซลล์ มีระดับแรงดันน้ำสูงเท่าไร และราคาทั้งระบบทั้งหมดเท่าไร?

ตอบ : มีระดับแรงดันน้ำสูงประมาณ 10 เมตร ซึ่งประเมินราคาในเบื้องต้นทั้งหมดประมาณ 30,000 บาท

ประเด็นแลกเปลี่ยน : ในพื้นที่ อบต.แม่ทะลบ มีการปลูกพืชไม้ผล เช่น ลำไย มะม่วง และ ลิ้นจี่ แต่ยังไม่ได้มีการรวมกลุ่มของเกษตรกร หรือการตั้งเป็นวิสาหกิจของชุมชนแต่อย่างใด ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วจะทำการขายผลผลิตผ่านพ่อค้าคนกลาง

ข้อเสนอแนะจากผู้อบรม : ถ้าโครงการขยายผลออกไปข้างนอกโดยใช้ศาสตร์พระราชารูปแบบเข้าไปส่งเสริม อบต. แม่ทะลบ เชื่อว่าพื้นที่แม่ทะลบมีพื้นที่ที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกันกับพื้นที่โครงการร้อยใจรักฯ หากโครงการเข้าไปสนับสนุนหรือไปให้องค์ความรู้กับคนในพื้นที่ จะทำให้กลายเป็นผลดีกับพื้นที่ อบต. แม่ทะลบ เป็นอย่างมาก

คุณยุทธชัย สาห์ (วิทยากร) : จึงเป็นสาเหตุที่ผู้เข้าร่วมอบรมทุกท่านที่ได้มาอบรมในวันนี้ เพราะจะได้นำเอาความรู้จากการได้มาเรียนรู้ในครั้งนี้ กลับไปหาหรือกันในกลุ่มของตนเองว่ามีปัญหาความต้องการอะไรที่ชุมชนของท่านประสบอยู่ แล้วนำเอาองค์ความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ในครั้งนี้ ไปปรับใช้ในชุมชนแก้ไขปัญหาของท่านต่อไป

ฐานการเรียนรู้ที่ 3

ความมั่นคงทางอาหาร (ไร่ 1 แสน)

การเพิ่มผลผลิตข้าว ข้าวพันธุ์อีโต้เป็นพันธุ์ท้องถิ่น โดยใช้สารชีวภัณฑ์เพื่อเพิ่มผลผลิตข้าว ซึ่งจากเดิมได้ 600 กิโลกรัม/ไร่ เปลี่ยนมาเป็น 800 -1,000 กิโลกรัม/ไร่ มีการทำการเกษตรผสมผสานแบบครบวงจร (ไร่ 1 แสน) เป้าหมาย คือ อยากให้คนที่ไม่มีพื้นที่ทำกิน มาทดลองทำแปลงเกษตรผสมผสานในพื้นที่ 1 ไร่ มีการปรับปรุงดินด้วยการหมักดินและปลูกพืชสลับหมุนเวียนกัน ทั้งพืชระยะสั้น ระยะยาว และการทำปศุสัตว์

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

คำถาม : ข้าวที่ปลูกในพื้นที่ 1 ไร่ 1 แสน เป็นข้าวพันธุ์อะไร?

ตอบ : เป็นข้าวสายพันธุ์อีโต้

คำถาม : พืชระยะสั้น เป็นพืชชนิดไหนบ้าง

ตอบ : เป็นพืชที่ใช้ประกอบอาหารในครัวเรือน เช่น ค่ะน้า ผักชี ผักบุ้ง เป็นต้น

คำถาม : ผลผลิตข้าวออกมาสามารถนำไปจำหน่ายที่ไหน?

ตอบ : ขายให้คนในชุมชนและผู้สนใจทั่วไป แต่จะเน้นขายให้เพื่อนบ้านที่ไม่มีที่นาทำกิน เพื่อให้ได้ซื้อข้าวในราคาที่ถูกลงกว่าท้องตลาด

คำถาม : การปลูกข้าวที่นี้ได้พันธุ์หรือไม่?

ตอบ : พันธุ์สารชีวภัณฑ์กำจัดแมลง ที่ไม่เกิดอันตราย คือ ไตรโคเดอร์มา บิวเวอเรีย และปุ๋ยหมักชีวภาพ

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร (ต่อ)

คำถาม : การใช้สารชีวภัณฑ์มีวิธีการใช้อย่างไรหรือง่ายกว่าการใช้สารเคมีตามท้องตลาดทั่วไป?

ตอบ : ใช้งานไม่ยาก เพียงแต่ผลผลิตของข้าวที่ได้จะมีคุณภาพ และสูงกว่าการปลูกข้าวโดยใช้สารเคมี หรือปุ๋ยเคมี เช่น ปุ๋ยยูเรีย เป็นต้น ซึ่งการใช้สารชีวภัณฑ์ต้องมีวินัยในการใช้อย่างสม่ำเสมอ อาทิ ตีละ 2 ครั้ง จะทำให้ฆ่าเชื้อราในข้าวได้เป็นอย่างดี

คำถาม : มีผู้เข้าร่วมโครงการทั้งหมดกี่ครัวเรือน?

ตอบ : 4 หมู่บ้านหลักที่มีพื้นที่ปลูกข้าว มีจำนวน 257 ครัวเรือน

ฐานการเรียนรู้ที่ 4 การทำปุ๋ยสัตว์

การส่งเสริมปุ๋ยสัตว์ เริ่มจากการสำรวจความต้องการของชุมชนว่าต้องการเลี้ยงสัตว์ประเภทใด การส่งเสริมประกอบด้วย สนับสนุนพันธุ์สัตว์ให้แก่ชุมชน ได้แก่ ไก่ดำ ภูพาน เป็ดกากีแคมเบล ส่งเสริมกองทุนอาหารสัตว์ โดยถ่ายทอดความรู้การทำอาหารสัตว์เพื่อลดต้นทุนค่าอาหาร กองทุนวัคซีน ให้ชาวบ้านทำวัคซีนเอง เพื่อลดปริมาณการตายของสัตว์

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

คำถาม : ถ้าอยากทำอาหารลดต้นทุน สำหรับเลี้ยงไก่และเป็ด แต่ที่บ้านไม่มีหญ้าเนเปียร์ มีพืชชนิดใดบ้างที่นำมาใช้แทนได้?

ตอบ : ต้นกล้วยสับมาใช้ทดแทนหญ้าเนเปียร์ได้ โดยมีอัตราส่วนดังนี้ ต้นกล้วยสับ 100 กิโลกรัม น้ำตาลทรายแดง 4 กิโลกรัม และเกลือ 1 กิโลกรัม

คำถาม : แปลงสาธิต 1 ไร่ 1 แสน เน้นเฉพาะการเลี้ยงปศุสัตว์หรือไม่?

ตอบ : ไม่เน้น แต่การทำแปลง 1 ไร่ 1 แสน เป็นการทำให้การจัดสรรพื้นที่ในการปลูกพืชผสมผสานลดรายจ่าย

คำถาม : กองทุนวัสดุอุปกรณ์สำหรับคนยากจน มีการคัดเลือกอย่างไร?

ตอบ : ก่อนจะส่งเสริมทางโครงการฯ มีการจัดเก็บข้อมูลไว้แล้ว เพื่อสอบถามความต้องการและความสนใจในการเลี้ยงปศุสัตว์ก่อนการสนับสนุน

ประเด็นแลกเปลี่ยน : ในพื้นที่ ได้มีโครงการสำหรับผู้มีรายได้น้อย จากสำนักงานเกษตร เข้าไปส่งเสริมการเลี้ยงไก่ประดู่หางดำเกือบทุกครัวเรือน ทำให้เมื่อมีผลผลิตออกมาเกิดการล้นตลาด ชาวบ้านไม่สามารถขายไก่ได้

จุดสังเกต : ชาวบ้านเริ่มมีความสนใจในการเลี้ยงไก่ดำ ภูพาน เพราะในพื้นที่ อบต.แม่ทะลบ มีชนเผ่าลีซอและด้วยประเพณีวัฒนธรรมที่นิยมบริโภคไก่ดำ จึงทำให้เกิดความสนใจเลี้ยงไก่ดำ เพื่อสร้างตลาดและกลุ่มเป้าหมายที่เพิ่มขึ้นจากเดิม

แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

นางรัชณี : เป็นชาวบ้านห้วยสำนที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งการค้าและเสพ แต่เป็นผู้ใช้เงินที่ได้จากการค้ายาเสพติด ไม่เคยทำงานหาเงินเอง มีญาติพี่น้องและเพื่อนฝูงให้เงินใช้ตลอด ใช้ชีวิตสุขสบาย เมื่อผู้มีอิทธิพลถูกจับตัวไปและโครงการร้อยใจรักษ์เข้ามา เป็นการเปิดโอกาสให้ชาวบ้านมีสิทธิมีเสียงมากขึ้น หมู่บ้านเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ตอนนี้ทำงานเป็นลูกจ้างโครงการรายวัน ก็ใช้เงินประหยัด แต่ก็ภูมิใจที่หาเงินมาเลี้ยงครอบครัวได้ด้วยตนเอง

นายส่องแสง : สาเหตุที่ติดยาเริ่มจากเสพตามพ่อ เคยถูกจับติดคุก 2 ปี 6 เดือน ข้อหาครอบครองยาบ้า 25 เม็ด และเคยฆ่าตัวตายเพราะความกดดันจากพี่น้อง ได้กินยาฆ่าแมลงยาฆ่าหญ้าแต่รอดมาได้ เมื่อโครงการเข้ามาสมัครใจเข้ามาทำงานเป็นอาสาทำดี จุดเปลี่ยนที่อยากจะเลิกจริงเพราะอยากเปลี่ยนแปลงตัวเอง และอยากจะทำความดี ตอนนี้เข้ามาทำงานเป็นลูกจ้างโครงการฯ ชีวิตเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

นายสมบุรณ์ : ติดยาเพราะคบเพื่อนที่ไม่ดี เพื่อนจะไม่ให้เข้ากลุ่มถ้าไม่เสพด้วย เริ่มเสพมาตั้งแต่อายุ 13 เสพกัญชา ผงขาว เคยบำบัดหลายครั้งแต่ก็กลับทำเหมือนเดิม เพราะสภาพแวดล้อมรอบข้างเหมือนเดิม การเข้าร่วมโครงการอาสาทำดี มีพี่ๆ ทหารเป็นผู้ดูแลที่ดี และมีหมอดูแลที่ดี พี่ เพื่อนรอบข้างให้กำลังใจ ปัจจุบันครอบครัวให้อภัย คนรอบข้างให้กำลังใจ และให้โอกาสในการเริ่มต้นชีวิตใหม่

คำถามจากผู้เข้าร่วม จากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

คำถาม : หลังจากที่ได้เสพยาเสพติดในปริมาณที่มากๆ แล้วท่านมีความรู้สึกอย่างไร?

ตอบ : ชยัน อยากทำงานตลอด

คำถาม : ผู้เคยเสพยาเคยกลับไปชวนเพื่อนให้เขาเลิกเสพยาหรือไม่?

ตอบ : เคย ทุกคนได้มาเข้าร่วมโครงการอาสาทำดีแล้ว

คำถาม : การไปซื้อยาเสพติดที่เขตการปกครองของว่า หรือแม่ฮ่องสอนนั้นง่ายไหม ระยะเวลาเท่าไร?

ตอบ : ไม่ง่ายลำบากมาก เพราะต้องเดินเท้าไป ระยะเวลาประมาณ 100 กม.

คำถาม : คุณส่องแสงต่อจากนี้จะไปทำอะไรต่อ?

ตอบ : เก็บเงินสร้างบ้าน

คำถาม : เอาเงินจากไหนมาสร้างบ้าน?

ตอบ : ค่าจ้างจากโครงการฯ

คำถาม : วิธีการชวนเพื่อนมาร่วมบำบัดใช้วิธีการอย่างไร?

ตอบ : ชี้แจงก่อน ต้องให้ความจริงใจกับเขา เพื่อให้เขาไว้วางใจและเชื่อใจเรา ในการบำบัดให้เลิกยานั้นง่าย แต่ความยากคือทำอย่างไรไม่ให้กลับไปเสพอีก ที่สำคัญหลังจากบำบัดเสร็จเราต้องให้เกียรติเขา ให้เขามีศักดิ์ศรี และชุมชนต้องให้โอกาสยอมรับเขาด้วยความจริงใจ

บทบาทของภาคราชการกับการดำเนินการโครงการร้อยใจรักษ์

นายสุรตน์ สัจจาศิริวงศ์ ผู้ใหญ่บ้านเมืองงามใต้ กล่าวก่อนมีโครงการฯ มาในพื้นที่ในชุมชนมีปัญหากลุ่มผู้มีอิทธิพลและยาเสพติด อยู่ในระดับรุนแรงทำให้คนในชุมชนเกิดความเดือนร้อนในการใช้ชีวิตมาก หลังจากโครงการเข้ามาดำเนินการมีหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาเป็นจำนวนมากทั้งส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาร่วมเป็นจำนวนมากและได้จัดประชาคมเพื่อหาความร่วมมือในการดำเนินการ ซึ่งมีชาวบ้านเข้าร่วมมากกว่า 80% และที่ประชุมเห็นด้วยที่จะเข้าร่วมโครงการร้อยใจรักษ์ทั้งหมด ในการดำเนินการช่วงแรกมีบ้านห้วยसान หมู่ที่ 10 เข้าร่วมโครงการ ต่อมามีการดำเนินการต่ออีก 3 หมู่บ้านและเข้าร่วมการพัฒนาโครงการเป็นต้นแบบการพัฒนาาร่วมกัน ในช่วงขั้นแรกของการดำเนินการคือศึกษาพื้นที่ สำรวจข้อมูลเศรษฐกิจสังคมหลังจากนั้นได้รวบรวมข้อมูล แล้วคืนแต่ทางโครงการฯ ได้จัดกระบวนการในการค้นหาปัญหาที่ต้องการให้มีการแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยการประชาคมซึ่งในเวทีการประชาคมได้มีหลายหน่วยงานเข้ามาร่วมรับฟัง และได้เสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา จากการจัดเวทีประชาคมทำให้ได้แนวทางในการแก้ไข ดังนี้ ปัญหาความเป็นอยู่ ปัญหาอาชีพ และปัญหาสุขภาพ หลังจากรับทราบปัญหาแล้วหน่วยงานปกครองท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ดำเนินการประชาคมจัดทำกฎระเบียบหมู่บ้านเพื่อการบังคับใช้ในหมู่บ้านให้สำเร็จ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมและได้ดูแลกันเอง

พันเอกสุพรรณ ร้อยพุทธ ได้เล่าประสบการณ์การทำงานกับโครงการร้อยใจรักษ์ โดยเฉพาะบทบาทของหน่วยงานราชการ ทหาร และฝ่ายปกครอง ที่เข้าร่วมกับโครงการฯ ขั้นแรก คือ ศึกษาพื้นที่ สำรวจข้อมูลเศรษฐกิจสังคม และคืนข้อมูลให้ชุมชน เพื่อให้ชุมชนได้ทราบปัญหาจากการสำรวจ ปัญหาที่ชุมชนสะท้อนกันมากคือ โครงสร้างพื้นฐาน ปัญหาอาชีพ และไม่มีสุขภาพ กิจกรรมแรกที่ทำคือการพัฒนาาระบบน้ำ โดยชาวบ้านออกแรง มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ นำวัสดุอุปกรณ์มาให้ นอกจากนี้ ฝ่ายปกครองได้ร่วมกันประชาคมเพื่อฟื้นฟูให้กฎระเบียบหมู่บ้านใช้บังคับได้ โดยชุมชนร่วมกันกำหนดและดูแลกันเอง ซึ่งต่อมานายอำเภอแม่สายได้มีข้อสั่งการให้นำแนวทางนี้ไปขยายผลให้ครอบคลุมทั้งอำเภอ ในเรื่องปัญหายาเสพติด ได้ร่วมกับทุกหน่วยงานในการคัดกรองผู้เสพ เพื่อเข้าสู่การบำบัดในโครงการอาสาทำดี ซึ่งเป็นการบำบัดด้วยความสมัครใจ 60 วัน ระหว่างนั้นจะฝึกอาชีพและมีค่าแรงให้ หากตรวจปัสสาวะแล้วไม่พบก็จะได้รับค่าแรงและปล่อยกลับบ้าน ซึ่งพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา ได้มาตรวจเยี่ยมให้กำลังใจ และพระราชทานค่าแรงให้ เมื่อทำโครงการอาสาทำดีแล้ว ก็มีโครงการล้างบ้านล้างใจ เพื่อมีให้อาสาทำดีที่กลับบ้านไปแล้ว ไปพบกับสภาพแวดล้อมเดิมๆ ซึ่งจะทำให้หันไปเสพยาอีก

คำถามจากผู้เข้าร่วม จากบทบาทของภาค ราชการกับการดำเนินการโครงการร้อยใจ

คำถาม : สืบเนื่องจากบ้านป่าหนามีผู้ที่มาขอบำบัด 5 ราย
อยากทราบแนวทางการบำบัดผู้ติดฝิ่นของ
โครงการฯ?

ตอบ : ให้ศึกษาข้อมูลพื้นที่อย่างละเอียด เชิญผู้นำมาร่วม
กระบวนการ บันทึกเก็บข้อมูลต่างๆ เพื่อทำเป็น
ฐานข้อมูลไว้ เหมือนเก็บข้อมูลเศรษฐกิจสังคม ดูว่า
เขาทำอาชีพอะไร? มีอะไรเป็นทุนเดิม? จะพัฒนา
อะไร? ที่สำคัญต้องมีการติดตามหลังการบำบัด

คำถาม : ปัญหาเสพติดในกลุ่มวัยรุ่น เคยนำไปเข้าค่าย
บำบัด แต่เมื่อกลับมามีปัญหาเช่นเดิม มันเป็นวงจร
ที่แก้ยาก เพราะไม่สามารถดูแลได้ทั่วถึง หากนำผู้ที่
เสพยาเสพติดมาศึกษาดูงานที่นี่ได้หรือไม่?

ตอบ : ทำหนังสือมา แต่หากเปิดค่ายทางเราจะเป็นพี่เลี้ยง
ให้ แต่ท่านต้องเตรียมการด้านข้อมูล และต้องเป็น
ข้อมูลจริงไว้ก่อน

ประเด็นแลกเปลี่ยน :

1. มีปัญหาเรื่องพื้นที่ป่าถูกบุกรุก พื้นที่บนดอยขาดแคลน
น้ำ สัญชาติ และเอกสารสิทธิพื้นที่ทำกิน เคยมีการ
ดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าว แต่ไม่ครอบคลุม
2. ปัญหาการเคลื่อนย้ายของหน่วยงานส่งผลให้ ขปส. ใน
พื้นที่ทำงานไม่ต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะจากวิทยากร :

1. การสำรวจขึ้นอยู่กับทำให้ความร่วมมือของแต่ละชุมชน
หากจะทำโครงการ ผู้เป็นศูนย์กลางควรเป็นอำเภอ
2. ในการทำค่ายอาสาทำดี เราพัฒนาโดยให้โอกาสไม่ใช่
การละเว้นด้วยกฎหมาย ต้องมีกฎระเบียบชุมชนช่วยด้วย
และสาเหตุที่ค่ายฯ ดูเป็นรูปธรรม เพราะเราร่วมมือกับ
หลายหน่วยงาน ทั้งนี้อำเภอภาคส่วนปกครองและตำรวจ
ต้องดำเนินการอย่างจริงจังกับผู้ค้าด้วย

การตรวจเยี่ยมการเรียนรู้ประสบการณ์การ ประยุกต์ใช้แนวพระราชดำริ โครงการร้อยใจรักษ์

นายธนาคม จงจิระ รองปลัดกระทรวงมหาดไทย

ประธานการตรวจเยี่ยมการเรียนรู้ประสบการณ์การ
ประยุกต์ใช้แนวพระราชดำริ โครงการร้อยใจรักษ์ (หลักสูตร
ที่ 1) อบต.แม่ทะลบ อ.ไชยปราการ จ.เชียงใหม่ เมื่อวันที่
26 กุมภาพันธ์ 2562 ณ โครงการร้อยใจรักษ์ บ้านห้วยसान
ต.ท่าตอน อ.แม่เมาะ จ.เชียงใหม่ โดยมีรองอธิบดีกรมการ
ปกครอง (นายศักดิ์ชัย แต่งฮ่อ) ผู้อำนวยการกลุ่มงาน
ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงภายใน (นายคณิต คงช่วย)
สำนักนโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
และผู้แทนกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ผู้อำนวยการ
ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิต
(นายสำเนียง สิมมาวัน) เข้าร่วมการตรวจเยี่ยมดังกล่าว

ทั้งนี้ รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ได้กล่าวถึงการ
อบรมฯ โครงการร้อยใจรักษ์ เป็นโครงการที่ร่วมมือระหว่าง
มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ มูลนิธิปิดทองหลังพระฯ และมูลนิธิราก
แก้ว ซึ่งการดำเนินการจัดทำโครงการฯ เป็นตัวอย่างในการ
บริหารการทำงานร่วมกับภาคส่วนราชการหลายๆ ฝ่าย
ทั้งนี้ อบต. เป็นอีกหน่วยงานราชการที่อยู่ในพื้นที่ ที่จะ
สามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างใกล้ชิด ฉะนั้น จึงได้
เชิญ อบต. ที่มีพื้นที่ติดชายแดน และเกี่ยวข้องกับปัญหา
เสพติด มาเรียนรู้การทำงานในพื้นที่โครงการฯ

นายนิคม ศิริสิงห์สังชัย ที่ปรึกษากิจการบ้านส่งเสริมและพัฒนา
กิจกรรมปิดทองหลังพระฯ กล่าวสรุป กิจกรรมผลการอบรมและแนว
 ทางการดำเนินงานการพัฒนาโครงการฯ บ้านห้วยसान คือ การพัฒนา
 ให้คนมีโอกาส สร้างทางเลือกให้กับคนในพื้นที่ เพื่อไม่ให้เข้าไปยุ่ง
 เกี่ยวกับยาเสพติด การพัฒนาโครงการฯ เข้าไปพัฒนาในทุกๆ ด้าน
 เน้นการพัฒนาแบบองค์รวมให้ครอบคลุมทุกมิติ ในระยะแรกของการ
 พัฒนาเริ่มจากการศึกษาบริบทพื้นที่ ศึกษาภูมิสังคมให้เข้าใจพื้นที่
 อย่างถ่องแท้ก่อน หลังจากนั้น จึงเข้าสู่กระบวนการค้นหาข้อมูล เพื่อให้
 เกิดการระเบิดจากข้างใน ให้ตระหนักถึงปัญหาแล้วจึงพัฒนาร่วมกัน
 ในระดับท้องถิ่นที่ท้องถิ่นหน่วยงานราชการ ที่สำคัญ คนในชุมชนต้องร่วม
 ออกแรงด้วยในทุกกระบวนการ เพื่อสร้างความเป็นเจ้าของให้เกิดขึ้น
 ตลอดโครงการฯ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะนำไปสู่การบริหาร
 จัดการดูแล ไปสู่ความยั่งยืนต่อไป

สิ่งที่ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้ คือ กระบวนการที่เน้น
 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน การเรียนรู้ประสบการณ์งาน
 พัฒนา 4 ฐาน ซึ่งหัวใจสำคัญ คือ การพัฒนาระบบน้ำ และการ
 แลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดใน
 พื้นที่ ทำให้เห็นได้ว่า หากไม่แก้ไขเรื่องเหล่านี้ ก็จะไม่สามารถ
 พัฒนาได้ เมื่อท่านกลับไปแล้วขอให้ทบทวนขั้นตอน “เข้าใจ
 เข้าถึง พัฒนา” ซึ่งหลักสูตรนี้ได้เรียนรู้แค่เข้าใจ ต่อไปจะเป็น
 กระบวนการเข้าถึง ซึ่งอยู่ในหลักสูตรที่สอง ท่านต้องกลับไปดู
 ข้อมูลในพื้นที่และมาฝึกปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่การเสนอโครงการ
 ต่อไป

สรุปกิจกรรมและมอบการบ้าน

ได้มอบการบ้านสำหรับผู้เข้าอบรม 2 ข้อ คือ 1)
 ให้คัดเลือกผู้เข้าอบรมที่มาในรุ่นนี้ให้เหลือ 20 คน เพื่อมา
 ฝึกปฏิบัติในหลักสูตรที่ 2 ระยะเวลา 5 วัน 4 คืน และ 2)
 ผู้เข้าอบรมกลับไปปรึกษาหารือเพื่อเสนอโครงการแก้ไข
 ปัญหาความต้องการของหมู่บ้านชุมชน โดยมีหลักเกณฑ์
 คือ

1. เป็นโครงการที่ต้องแก้ไขปัญหามหาในชุมชน
 ของท่าน โดยผ่านการเห็นชอบจากประชาคมหมู่บ้าน
2. ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านแรงงาน
 อาหารระหว่างปฏิบัติงาน หรือการมีส่วนร่วมอื่นๆ
3. สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิด
 ทองหลังพระฯ จะมิงงบประมาณสมทบให้กับโครงการ
 บางส่วน โดยงบประมาณหลักจะต้องมาจากองค์กร
 ปกครองส่วนท้องถิ่น และ
4. ต้องเป็นโครงการที่ดำเนินการแล้วเสร็จ
 ภายในสิ้นปีงบประมาณของแต่ละปี

สิ่งที่ได้เรียนรู้และการนำไปปรับใช้ในพื้นที่จากการอบรม

สิ่งที่ได้เรียนรู้

1. การจัดการพื้นที่แบบองค์รวม โดยการนำพื้นที่แต่ละส่วนมาใช้สอยให้เกิดประโยชน์ เพิ่มรายได้ ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในรัชกาล 9
2. การจัดการระบบน้ำ โดยการจัดตั้งกรรมการเพื่อการดูแล การบำรุงรักษา และการเก็บมิเตอร์น้ำในชุมชน
3. การทำสูตรปุ๋ยหมักชีวภาพ เพื่อทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมี
4. สูตรการทำอาหารสัตว์เพื่อลดต้นทุนการผลิตสัตว์ โดยการใช้หญ้าเนเปียร์และการใช้วัตถุดิบทางพืชมาใช้เป็นอาหารสัตว์
5. การนำวิทยากรที่มีประสบการณ์จริงในชุมชน มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ
6. การปรับเปลี่ยนทัศนคติของคนในชุมชน ให้หันมาพึ่งพาตนเองตามแนวพระราชดำริของในหลวง รัชกาล 9
7. การรวมกลุ่มเกษตรกร เพื่อแก้ไขปัญหาหาคาผลผลิตทางการเกษตร
8. การจัดการพื้นที่การปลูกพืชแบบผสมผสาน ทั้งระยะสั้น กลาง ยาว เพื่อสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ในทุกช่วงของฤดูกาล
9. โครงการมีการวางแผนที่ดีในแต่ละระยะ มีการจัดสรรระบบอย่างเป็นขั้นเป็นตอน ทำให้องค์รวมของโครงการมีประสิทธิภาพ
10. การตั้งมาตรการในชุมชน เกี่ยวกับการดูแลรักษาระบบการจัดการน้ำ
11. การจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจของคนในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านการเกษตร และปศุสัตว์
12. การลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ในครัวเรือน
13. การผสมพันธุ์ไก่ข้ามสายพันธุ์ เพื่อได้สายพันธุ์ไก่ที่แข็งแรง และเหมาะสมกับสภาพภูมิประเทศของแต่ละพื้นที่
14. การจัดตั้งกองทุนพันธุ์สัตว์ ยา วัคซีน รวมถึงวัสดุอุปกรณ์ของเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ

สิ่งที่ได้เรียนรู้และการนำไปปรับใช้ในพื้นที่จากการอบรม

การนำไปปรับใช้

1. การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ ในวิถีชีวิต และแนวคิดชาวบ้านได้
2. การส่งต่อ และการถ่ายทอดองค์ความรู้ เพื่อการนำไปปฏิบัติได้จริงในครัวเรือนและชุมชน
3. การนำหญ้าเนเปียร์มาปรับใช้เป็นอาหารกับสัตว์เลี้ยงชนิดอื่น รวมถึงการนำเศษอาหารผสมกับหญ้าเนเปียร์ เพื่อลดต้นทุนอาหาร
4. เป็นแนวทางในการนำไปปรับใช้ในชุมชนระยะยาวได้
5. การก่อตั้งอาสาสมัครปศุสัตว์ในชุมชน เพื่อการส่งเสริม และลดอัตราการตายของสัตว์เลี้ยงได้

การประเมินความพึงพอใจ เทศบาลตำบลแม่ทะลบ

ประเด็นประเมิน	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง	ไม่ตอบ
เนื้อหาสาระวิชาเรียนในภาพรวม	96.30	3.70	-	-
ระยะเวลาตลอดหลักสูตร	83.33	14.81	1.85	-
ระยะเวลาในการเข้าฐานภาคปฏิบัติ	87.04	12.96	-	-
การเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้	92.59	7.41	-	-
วิทยากรมีความรู้	100.00	-	-	-
สถานที่อบรม	94.44	5.56	-	-
สถานที่พัก	92.59	7.41	-	-
อาหารและเครื่องดื่ม	88.89	11.11	-	-

หมายเหตุ มีผู้ส่งแบบประเมิน 54 คน จาก 60 คน